

Beleidsnota 2014-2019

Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

ingediend door mevrouw Liesbeth Homans,

viceminister-president van de Vlaamse Regering,

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,

Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	2
I. Lijst afkortingen	4
II. Managementsamenvatting	5
III. Omgevingsanalyse	6
IV. Beleidsvisie	8
V. Strategische en operationele doelstellingen	10
1 Strategische doelstelling: bestuurskrachtige steden en gemeenten met meer bevoegdheden en autonomie	10
1.1 OD Decentralisatie en subsidiariteit: meer bevoegdheden voor gemeenten...10	
1.2 OD Stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten	12
1.3 OD Versterken van de dynamiek van regiovorming.....	13
1.4 OD Afslanking van de provincies	15
2 Strategische doelstelling: Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen.....	17
2.1 OD Respect voor het Belfortprincipe	17
2.2 OD Vereenvoudiging van het administratief toezicht en de afschaffing van het goedkeuringstoezicht	17
2.3 OD Toepassing taalwetgeving in de randgemeenten	18
2.4 OD Efficiënt en wederkerig uitwisselen van beleidsinformatie.....	19
2.5 OD Audit Vlaanderen en de lokale besturen	20
2.6 OD Digitalisering	20
2.7 OD De gouverneurs in een coördinerende en bemiddelende rol	22
3 Strategische doelstelling: efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen	24
3.1 OD Integratie OCMW in gemeente	24
3.2 OD Personeelsbeleid inzetten ten behoeve van bestuurskracht	25
3.3 OD Intergemeentelijke samenwerking.....	26
3.4 OD Binnengemeentelijke decentralisatie.....	28
3.5 OD Evenwicht tussen de lokale besturen en de eredienstbesturen	28
3.6 OD Decreet lokaal bestuur.....	29
4 Strategische doelstelling: financieel verantwoordelijke lokale besturen.....	31
4.1 OD Financiële transparantie voor de burger, het lokaal bestuur en toezichthoudende overheid	31
4.2 OD Vereenvoudiging van de financiële stromen	33
5 Strategische doelstelling: stedenbeleid als innovatieve inspiratiebron.....	36
5.1 OD Steden ondersteunen in aanpak van belangrijke maatschappelijke problematieken	36
5.2 OD Blijven investeren in plattelands- en stadsontwikkelingsprojecten	36
5.3 OD De uitbouw van 'aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden' faciliteren en ondersteunen.	38
6 Strategische doelstelling: een vlotte organisatie van de lokale verkiezingen 201841	

6.1	OD Verkiezingsregelgeving verbeteren	41
6.2	OD Organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018	41
7	Strategische doelstelling: een kennisgedreven administratie ten dienste van de lokale besturen	43
7.1	OD Een Agentschap voor Binnenlands Bestuur nieuwe stijl, met aandacht voor diversiteit	43
7.2	OD Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen	44
VI.	Overzicht beleidsmaatregelen	45
VII.	Regelgevingsagenda.....	52

I. LIJST AFKORTINGEN

ABB: Agentschap voor Binnenlands Bestuur
BBC: beleids- en beheerscyclus
BBP: bruto binnenlands product
BWHI: Bijzondere Wet tot Hervorming van de Instellingen
DIS: decreet van 6 juli 2001 betreffende de intergemeentelijke samenwerking
EFRO: Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ESF: Europees Sociaal Fonds
ESR: Europees stelsel van de rekeningen
EVA: Extern Verzelfstandigd Agentschap
EVC: elders verworven competenties
EU: Europese Unie
IAVA: Interne Audit van de Vlaamse Administratie
ICT: informatie- en communicatietechnologie
KMO: kleine en middelgrote onderneming
MOE: Midden- en Oost-Europees
OCMW: Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
SBOV: Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen
SVR: Studiedienst van de Vlaamse Regering
VAC: Vlaams Administratief Centrum
VGC: Vlaamse Gemeenschapscommissie
VVP: Vereniging van Vlaamse Provincies
VVSG: Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VZW: vereniging zonder winstoogmerk

II. MANAGEMENTSAMENVATTING

Het beleid met betrekking tot het binnenlands bestuur wil rekening houden met een aantal onmiskenbare evoluties. Er is de vaststelling dat heel wat maatschappelijke problemen complexer worden en zich afspelen op een schaal die het niveau van de kleinere gemeente te boven gaat. Pogingen om dit aan te pakken (specialisatie, samenwerking, nieuwe intermediaire structuren) hebben zeker verdiensten, maar ook limieten. Anderzijds kampen ook de gemeenten sinds het uitbreken van de financieel-economische crisis met financiële druk. Efficiëntie-oefeningen zijn reeds gebeurd en moeten nog gebeuren, maar ook deze hebben hun limieten. En ten slotte is er geen optimale verhouding met de nog steeds te verkokerde en op controle gerichte Vlaamse administratie.

In overeenstemming met het regeerakkoord, met vertrouwen als kernwoord, wil het beleid binnenlands bestuur ook vertrouwen geven aan de lokale besturen. Het is de ambitie dat de lokale besturen meer dan ooit de eerste overheid van de burger, het bedrijf en de vereniging worden. Deze ambitie uit zich in diverse beleidsmaatregelen die ik in deze beleidsnota voorstel.

De lokale besturen krijgen meer bestuurskracht, ook door structurele ingrepen door te voeren of mogelijk te maken (integratie van het OCMW in de gemeente, stimuleren van vrijwillige fusies, versterken van de regiovorming). De sterkere steden en gemeenten zullen ook meer beleidsruimte en/of bevoegdheden krijgen. Dit op het vlak van hun eigen organisatie (meer mogelijkheden voor het voeren van een eigen personeelsbeleid) als voor wat betreft hun eigenlijke beleidsvoering.

Een speciale commissie zal nagaan in welke beleidsvelden de Vlaamse sturing kan verminderd worden (en dus de lokale beleidsruimte vergroot) én de provincies zullen niet langer persoonsgebonden taken en bevoegdheden uitoefenen, hetgeen ook de verantwoordelijk van de lokale besturen zal vergroten. Daar waar noodzakelijk zal differentiatie tussen gemeenten toegestaan worden.

Het vertrouwensbeginsel staat ook centraal in de relatie tussen de Vlaamse en de lokale overheid. Het toezicht wordt waar mogelijk ingeperkt en geharmoniseerd (afschaffing van het goedkeuringstoezicht), de aan voorwaarden gebonden sectorale financiering wordt vervangen door een groter gewicht aan de basisfinanciering (Gemeentefonds blijft stijgen met 3,5%) en beleidsinformatie zal zo gebruiksvriendelijk ter beschikking worden gesteld van de lokale besturen. Inzake ICT en e-government zal Vlaanderen een ondersteunende rol opnemen.

Verder zullen we in deze bestuursperiode belangrijke stappen zetten inzake de transparantie en de duurzaamheid van de lokale financiën (met een evaluatie van de BBC). De lokale en provinciale verkiezingen van 2018 moeten feilloos worden georganiseerd.

Het stedenbeleid zal een innovatieve inspiratiebron zijn voor het beleid van andere steden en gemeenten. Investeren in stedelijke infrastructuur en in de aanpak van grootstedelijke problemen is een prioriteit.

Tot slot vermelden we de ambitie dat de lokale bestuursperiode 2019-2025 moet kunnen aangevat worden met een nieuw "Decreet Lokaal Bestuur", dat een heldere en vereenvoudigde vervanging moet zijn van de huidige organieke decreten waarin de structurele innovaties (zoals de integratie van het OCMW in het gemeentebestuur en de versterkte samenwerkingsmogelijkheden tussen gemeenten) verankerd zijn.

III. OMGEVINGSANALYSE

De lokale besturen nemen in het overheidslandschap (Europese, federale, regionale, provinciale en lokale overheden) een bijzondere plaats in. Dit is niet zozeer te wijten aan de omvang van hun aandeel in de publieke uitgaven. De uitgaven van de lokale overheden bedragen in de 27 EU-landen gemiddeld 13,7 % van het BBP, met als uitschieters Zweden (meer dan 25%) en Denemarken (meer dan 35%). De Belgische lokale besturen geven gemiddeld "slechts" 7% van het BBP uit. Het belang van de lokale besturen ligt in hun burgers nabijheid en het grote vertrouwen dat ze genieten bij de bevolking. Onze steden en gemeenten zijn het bestuursniveau dat de meest directe impact heeft op het leven van de Vlamingen.

De Vlaamse lokale besturen staan evenwel voor belangrijke uitdagingen. In onze snel veranderende maatschappij worden maatschappelijke problemen en beleidsvraagstukken steeds complexer. Ze spelen zich meer en meer af op een schaal die het niveau van de (kleinere) gemeente te boven gaat of specialismen vereist waarover het lokale bestuur niet noodzakelijk beschikt. Op het vlak van energie, afval, veiligheid, infrastructuurprojecten, gebiedsontwikkeling en welzijns- en gezondheidsvoorzieningen worden de vraagstukken steeds complexer. De schaal van het maatschappelijk functioneren stemt niet (meer) overeen met de schaal van de verschillende bestuursniveaus en hun administratieve grenzen.

Pogingen om op deze vragen een antwoord te bieden leidden tot bestuurlijke drukte, tot een te groot aantal bestuursniveaus dat zich met een bepaald probleem bezig houdt. En bij deze bestuursniveaus mag ook zeker het intermediaire niveau gerekend worden of de veelheid van structuren tussen het lokale en het provinciale niveau, al of niet ingericht door de lokale besturen zelf dan wel door de Vlaamse overheid. De Vlaamse overheid stelt zich, nog steeds, vaak op als een verkokerd beleidsniveau met een neiging tot detailsturing en sterke controle. De gebrekkige taakafbakening en bevoegdheidsverdeling tussen de beleidsniveaus kan aanleiding geven tot nodeloze concurrentie tussen beleidsniveaus, tot onduidelijkheid bij burgers en bedrijven over waar ze voor een bepaalde dienst terecht kunnen en tot onduidelijke verantwoordelijkheden en efficiëntieverliezen.

Sinds het uitbreken van de financiële - en de erop volgende economische - crisis kampen de gemeenten bovendien met een financiële druk. Door de financieel-economische crisis en bepaalde structurele fenomenen (zoals de vergrijzing en de pensioenlasten) worden ook de lokale besturen hard getroffen. Dit is duidelijk merkbaar aan de evolutie van hun financiële huishouding. De exploitatie-inkomsten van de gemeenten zijn sinds 2009 niet meer gestegen, eerder integendeel. Ze daalden zelfs van 8,753 miljard in 2010 tot 8,672 miljard in 2012. Ondertussen bleven de exploitatie-uitgaven in dezelfde periode stijgen van 7,411 miljard naar 7,907 miljard. Verontrustend is vooral de sterke daling van de autofinancieringsmarge. Deze bleef de afgelopen jaren constant kleiner worden en daalde van 817 miljoen in 2010 tot 172 miljoen in 2012.

Steden en gemeenten ontwikkelden de laatste jaren, ook in samenwerking met of gestimuleerd door de Vlaamse overheid, diverse strategieën om met de genoemde ontwikkelingen om te gaan. Om de financiële druk te lijf te gaan was, en is, er de zoektocht naar efficiëntieverbeteringen. Die kunnen verschillende vormen aannemen: meer samenwerking tussen gemeente en OCMW bij de ondersteunende processen, het onder de loep nemen van bepaalde grotere uitgavenposten en werkingsmiddelen (verzekeringen, ...), het slechts gedeeltelijk vervangen van vertrekkend personeel, het verhogen ook van bepaalde inkomsten (retributies), ...

Een andere strategie, vooral om tegemoet te komen aan de complexere probleemstellingen en het versterken van de bestuurskracht, is de strategie van samenwerking en specialisatie. Het aantal verzelfstandigde entiteiten (autonome

gemeentebedrijven en andere) en formele en informele samenwerkingsvormen (intergemeentelijke samenwerkingsverbanden,...) is het afgelopen decennium substantieel gestegen. De samenwerkingsverbanden zijn deels geïnitieerd door de lokale besturen zelf; deels opgericht naar aanleiding van specifieke Vlaamse regelgeving. Waar samenwerking en specialisatie ongetwijfeld nuttige strategieën kunnen zijn, loert het gevaar om de hoek dat, wanneer dit op te grote schaal gebeurt, de gemeentelijke autonomie herleid wordt tot een schijnzelfstandigheid, waarbij tal van wezenlijke beslissingen in andere fora worden genomen die verder van de rechtstreeks verkozen gemeentelijke mandatarissen en de gemeenteraad af staan.

In de vorige regeerperiode zijn de toekomstlijnen voor de Vlaamse bestuurlijke organisatie duidelijk uitgezet in het Witboek Interne Staatshervorming en werden de eerste concrete stappen gezet. We gaan op dit elan verder om bijkomende, beslissende, stappen te zetten naar een verdere versterking van de lokale besturen. Besturen die we vertrouwen en verantwoordelijkheid geven.

IV. BELEIDSVISIE

De Vlaamse Regering in het algemeen, en deze beleidsnota in het bijzonder, erkent de belangrijke plaats van de lokale besturen in het overheidslandschap. De lokale besturen moeten meer dan ooit de eerste overheid van de burger worden. We slanken de provincies verder af. De provincies oefenen niet langer persoonsgebonden bevoegdheden uit. De Vlaamse overheid zal zich meer terughoudend opstellen. De bestuurskracht van de steden en gemeenten moet verhogen, samen met een toegenomen beleidsvrijheid en meer bevoegdheden. Dit zijn twee zijden van één en dezelfde medaille.

Met de primauteit van de lokale besturen als basispremissie, moeten een aantal evoluties tegen het licht worden gehouden. De strategieën die de lokale besturen vandaag hanteren om de uitdagingen aan te gaan (efficiëntieoefeningen, specialisatie en samenwerking) moeten worden geoptimaliseerd en, waar nodig en opportuun, bijgestuurd. De voorliggende beleidsnota schetst welke de beleidslijnen en de instrumenten zijn die ik hierbij wil inzetten ter ondersteuning van de lokale besturen. Dat de bevoegdheid over het "stedenbeleid" in deze regeerperiode opnieuw politiek en administratief samenvalt met de bevoegdheid "binnenlands bestuur" biedt interessante perspectieven. Maatschappelijke vraagstukken en problemen, en de vraagstelling hoe die binnen de lokale bestuurlijke context aan te pakken, doen zich vaak het eerst voor in een (groot-) stedelijke context. Ik wens de expertise, de ervaringen en de denksporen die bestaan binnen de grotere steden expliciet aan te wenden in functie van mogelijke toepasbaarheid bij andere lokale besturen. Ook zal bij de toekenning van bijkomende taken en bevoegdheden aan gemeenten rekening worden gehouden met een differentiatie naargelang de schaalgrootte van een gemeente. De gemiddelde Vlaamse gemeente bestaat niet.

Sinds de zogenaamde Lambermont-akkoorden uit 2001 is de Vlaamse overheid verantwoordelijk voor de samenstelling, de organisatie, de bevoegdheid, de werking en de algemene financiering van de gemeenten en de provincies. De recente zesde staatshervorming verruimt op bepaalde vlakken de mogelijkheden van de Vlaamse overheid met betrekking tot de lokale en provinciale besturen. Het gaat meer bepaald over een veel grotere autonomie ten aanzien van de provinciale instellingen dan tot op heden het geval is, de overdracht van de bevoegdheid naar de regionale overheden van de onteigeningsprocedure en van enkele personeelsgebonden zaken, o.a. de toepassing van uitzendarbeid bij de diensten van de gewesten en de lokale besturen.

Niettegenstaande deze ruime bevoegdheden van de Vlaamse overheid met betrekking tot het (organiek kader van het) binnenlands bestuur is een gedegen analyse van de lokale overheid, van de problemen en mogelijke oplossingsrichtingen, niet mogelijk zonder ook rekening te houden met de andere, functionele, beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid én met de federale en Europese overheid.

Vertrouwen geven aan de lokale besturen is geen project van alleen het Agentschap Binnenlands Bestuur of van de ter zake bevoegde minister. Ik wens het Vlaams binnenlands bestuur meer dan vandaag een "horizontale" invulling te geven. De herstructurering van het Agentschap Binnenlands Bestuur én de invulling van het zogenaamde "Belfortprincipe" zullen hier bijvoorbeeld uiting aan geven.

De federale overheid oefent nog belangrijke bevoegdheden uit die rechtstreeks impact op de Vlaamse lokale besturen hebben. Voorbeelden zijn de organisatie en financiering van de politie- en brandweergebieden, de fiscale aangelegenheden (met repercussies op vooral intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en autonome gemeentebedrijven en de gemeentelijke investeringen) en de pensioenregelgeving (een belangrijke en groeiende uitgavenpost voor de lokale besturen). Waar nodig zal ik niet aarzelen om specifieke punten van belang voor de Vlaamse steden en gemeenten aan te kaarten bij mijn bevoegde federale collega's.

Ten slotte is er het Europese niveau dat een steeds belangrijkere rol speelt. Ik hoef de lezer niet te herinneren aan de recent ingevoerde dwingende Europese regelgeving met betrekking tot het verstrengd toezicht op de begrotingen en de boekhoudingen van de lidstaten, die ook van toepassing is op de budgetten en de boekhouding van de lokale overheden. De Europese regelgeving van toepassing op de lokale besturen zal ik met bijzondere aandacht volgen. Ook dit moet structureel worden verankerd in de werking van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

Het budget voor de twee beleidsvelden binnenlands bestuur en stedenbeleid bedraagt voor het jaar 2015 bijna 2.592 miljoen euro. Dit is, zelfs na de 6de staatshervorming, nog steeds een aanzienlijk deel van de Vlaamse begroting.

Dit budget kan worden opgedeeld in 3 stukken. Het belangrijkste gedeelte, 2.575 miljoen euro, van het bedrag dient als basisfinanciering van de steden en gemeenten. De bedragen zijn in de begroting terug te vinden op de volgende begrotingsartikels: BD0/1BH-C-2-AE/WT (het Vlaamse Gemeentefonds); BD0/1BH-C-2-AF/WT (de Elia-compensatie); BD0/1BI-C-2-AC/WT (het Stedenfonds) en BD0/1BI-C-2-AD/WT (het Grootstedenbeleid). Deze bedragen worden elk verdeeld volgens hun eigen mechanisme over gemeenten en steden. Deze lokale besturen kunnen deze vrij besteden.

Hiernaast wenst de Vlaamse overheid lokale investeringen te ondersteunen. Hiervoor heeft ze in 2015 een bedrag ingeschreven van 15,5 miljoen euro. Dit bedrag is verdeeld over het begrotingsartikel BD0/1BH-C-2-AG/WT (Specifieke investeringssubsidies voor de lokale besturen die investeringen subsidiëren aan niet beschermde gebouwen van de eredienst, gebouwen van de vrijzinnigheid en crematoria) en BD0/1BI-C-2-AB/WT (ondersteuning naar creatieve steden en gemeenten).

Ten slotte zijn nog enkele kleinere budgetten ingeschreven ten bedrage van 1,5 miljoen euro voor beleidsondersteuning, innovatieve projecten, communicatie en voor crisis- en rampbeheer. Deze voorziene bedragen zijn terug te vinden op de begrotingsartikels BD0/1BH-C-2-AH/WT (Beleidsontwikkeling en -ondersteuning); BD0/1BH-C-2-C/WT (organisatie verkiezingen); BD0/1BH-C-2-AB/WT (Initiatieven met het oog op het versterken van de bestuurskracht en de -efficiëntie van lokaal en regionaal bestuur); BD0/1BH-C-2-AA/WT (Binnenlands bestuur); BC0/1BH-C-2-AI/WT (crisis- en rampenbeheer) en BD0/1BI-C-2-AA/WT (Werking en communicatie stedenbeleid).

V. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

1 Strategische doelstelling: bestuurskrachtige steden en gemeenten met meer bevoegdheden en autonomie

1.1 OD Decentralisatie en subsidiariteit: meer bevoegdheden voor gemeenten

Elementen uit het regeerakkoord

Het regeerakkoord vertrekt van een duidelijke doelstelling en taakstelling ten aanzien van de lokale besturen: *'We geven de gemeenten en steden nog meer vertrouwen en meer verantwoordelijkheid. We versterken hun bestuurskracht en autonomie. En dus krijgen ze bijkomende bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden'* (visietekst Vlaams regeerakkoord).

In het hoofdstuk Binnenlands Bestuur en stedenbeleid van het regeerakkoord wordt deze visie als volgt geconcretiseerd:

- Meer autonomie voor lokale besturen, overnemen Vlaamse middelen en personeel: *'We kennen bijkomende bevoegdheden, taken, autonomie en verantwoordelijkheid toe aan de lokale besturen, ook in het kader van de zesde staatshervorming. Bij het toekennen hiervan kunnen de gemeenten op hun grondgebied, middelen en personeel van Vlaamse overheidsdiensten overnemen'*.
- Overhevelen middelen bij toewijzing nieuwe taken of bevoegdheden: *'Elke toewijzing van nieuwe taken of bevoegdheden aan steden, gemeenten en OCMW's gebeurt in overleg met de lokale besturen en gaat gepaard met het overhevelen van de nodige middelen naar het lokale bestuursniveau'*.
- Vergroten beleidsruimte lokale besturen binnen Vlaams reglementair kader: *'In aangelegenheden waar lokale besturen beslissingen nemen binnen een Vlaams reglementair kader (ruimtelijke ordening, onroerend erfgoed, leefmilieu, huisvesting, ...) vergroten we de beleidsruimte van de lokale besturen aanzienlijk. We herzien de Vlaamse regels (decreten en uitvoeringsbesluiten) zodat ze veel meer dan nu het geval is slechts op hoofdlijnen normeren. Daarbinnen kunnen de lokale besturen zelf hun beleid voeren en leggen ze zelf verantwoording af voor het gevoerde beleid. De Vlaamse Regering engageert zich om, in een paritair (Vlaanderen/lokale besturen) samengestelde commissie, na te gaan op welke terreinen de autonomie van de lokale besturen kan verhoogd worden, met name voor welke concrete bevoegdheden van het lokale bestuursniveau het niet meer of minder nodig is dat Vlaanderen sturend optreedt. Deze doorlichting zal het eerste jaar van de legislatuur georganiseerd worden, samen met gemeenten en provincies, en dient voor 31 maart 2015 tot concrete resultaten te leiden'*

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

In de hervorming van de Vlaamse bestuurlijke organisatie bouw ik verder op de krijtlijnen die in de vorige regeerperiode in de Interne Staatshervorming werden getrokken. Bestuurskrachtige steden en gemeenten met meer bevoegdheden, een afslanking van de provincies en het versterken van de dynamiek van regiovorming zijn hierin centrale begrippen. In de vorige regeerperiode werden al heel wat initiatieven genomen om uitvoering te geven aan deze visie. Ik denk hierbij onder meer aan de goedkeuring en uitvoering van het planlastendecreet dat een aanzienlijke daling van de plan- en rapporteringsverplichtingen voor de lokale besturen tot gevolg had, een terughoudende opstelling van de toezichthoudende overheid en het versterken van de regierol van de lokale besturen. De realisaties uit de vorige regeerperiode zijn geen eindpunt in deze hervorming, maar een startpunt. De hervorming van de bestuurlijke organisatie is een proces op langere termijn, waarin nu verdere beslissende stappen moeten worden genomen.

De lokale besturen zijn al jarenlang vragende partij voor meer bevoegdheden en beleidsruimte dan vandaag het geval is. Het regeerakkoord trekt voluit de kaart van meer vertrouwen en verantwoordelijkheid voor de lokale besturen. Dat betekent dat de Vlaamse overheid moet evolueren naar een kaderstellende overheid die de grote doelstellingen bewaakt, en meer ruimte geeft aan de steden en gemeenten om deze doelstellingen binnen hun eigen lokale context te realiseren. De lokale besturen moeten hierover ook niet meer tot in detail rapporteren aan de Vlaamse overheid. Zij zijn zelf politiek verantwoordelijk voor de gemaakte keuzes. Het is de lokale democratie die hierover waakt, niet de administratie in Brussel. Dit vergt niet alleen een omslag op het vlak van structuren, instrumenten en regelgeving maar eveneens een cultuuromslag, zowel op administratief als op politiek niveau.

Het regeerakkoord maakt uitdrukkelijk de keuze om bijkomende bevoegdheden, taken, autonomie en verantwoordelijkheden te geven aan de lokale besturen. Ook in een context waarin de Vlaamse overheid door de zesde staatshervorming bijkomende bevoegdheden krijgt. Ik zal in 2014 een paritair samengestelde commissie oprichten die moet nagaan voor welke bevoegdheden het niet meer nodig is dat de Vlaamse overheid sturend optreedt.

In het verleden botsten oefeningen om meer bevoegdheden aan de gemeenten toe te kennen vaak op de vaststelling dat 'de Vlaamse gemeente' niet bestaat. Een bevoegdheidsoverdracht naar de lokale besturen hangt samen met een aantal garanties over de mate waarin deze besturen de bijkomende bevoegdheden op een kwalitatieve manier kunnen opnemen. Daarom bevat het regeerakkoord de mogelijkheid om te differentiëren tussen de grootste steden (meer dan 100.000 inwoners), de middelgrote steden (meer dan 25.000) en de andere gemeenten. Deze differentiatie zal in de werkzaamheden van de paritaire commissie worden meegenomen. Op deze manier zal worden aangegeven op welke concrete punten invulling aan de differentiatie kan worden gegeven. Om de rechtszekerheid te vrijwaren zal ik het principe van differentiatie ook in de regelgeving verankeren.

De commissie zal worden ondersteund door een centrale werkgroep. Deze werkgroep bereidt de vergaderingen voor en verzorgt de verslaggeving, doet praktische en inhoudelijke voorstellen en stelt de ontwerpdocumenten op. Het uitwerken van concrete voorstellen gebeurt in inhoudelijke werkgroepen. Ik opteer hierbij voor een eerder beperkt aantal werkgroepen (organieke regelgeving, welzijn, omgeving, wonen, vrije tijd, werk en economie), waarbij de focus ligt op die beleidsdomeinen of -velden waar de vraag naar meer autonomie het grootst is. Het is de bedoeling dat elk van deze werkgroepen een aantal specifieke interbestuurlijke processen of regelgevingen onder de loep neemt en heel concrete voorstellen formuleert om de autonomie van de lokale besturen te versterken.

Ik zal de gemeenten verzoeken om, via de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), voor elk van de werkgroepen hun concrete voorstellen te formuleren, desgewenst rekening houdend met een gedifferentieerd beleid op basis van de schaalgrootte van de gemeenten. Het is uitdrukkelijk de bedoeling om bottom-up te werken en de vragen en behoeften van de lokale besturen te capteren met het oog op meer beleidsruimte voor de steden en gemeenten, conform het regeerakkoord.

Tegen uiterlijk 31 maart 2015 moet er een eindrapport beschikbaar zijn waarin duidelijk wordt aangegeven op welke terreinen, en door aanpassing van welke regelgeving binnen welke termijn, de autonomie van de lokale besturen kan worden verhoogd. Na het afleveren van het rapport zal ik bekijken of – en in welke samenstelling – de paritaire commissie op een meer structurele manier kan worden ingezet als overlegorgaan tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Ik zal na aflevering van het rapport

eveneens een implementatietraject voorstellen, in overleg met de paritaire commissie, voor de concrete uitwerking van de voorstellen verzameld in het eindrapport.

De werkzaamheden van de paritaire commissie sluiten ook aan bij de opmaak van het 'kerntakenplan' van de Vlaamse overheid. Dit laatste zal, binnen elk beleidsdomein waarop de Vlaamse overheid actief is, nagaan welke activiteiten meer en minder essentieel zijn om de doelstellingen te bereiken, om te komen tot "een lijst van af te bouwen activiteiten". Daarom zal ik de samenhang en coördinatie tussen deze beide trajecten bewaken, alsook de samenhang met het traject inzake de afslanking van de provincies.

1.2 OD Stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten

Elementen uit het regeerakkoord

Het regeerakkoord stimuleert gemeenten over te gaan tot een fusie.
Gemeenten kunnen vrijwillig fusioneren. We stimuleren hen hiertoe door een financiële bonus, en door grotere autonomie en extra bevoegdheden toe te kennen aan de middelgrote steden en gemeenten, en de grootste steden.

Vlaanderen zal samen met VVSG extra ondersteuning bieden door zowel beleidsmatige als organisatorische goede praktijken en voorbeelden te verspreiden.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

Een verregaande algemene uitbreiding van de bevoegdheden van de gemeenten stoot op de drempel van de huidige schaalgrootte van vele besturen. In de vorige regeerperiode werd zowel financiële als inhoudelijke ondersteuning geboden aan gemeenten die wensten te fusioneren op 1 januari 2013. Hoewel geen enkele gemeente is ingegaan op dit aanbod, bleek uit het rapport van een Rondetafel van experts dat dit beleid op zijn minst toch al geleid heeft tot een debat over schaalvergroting bij de lokale bestuurders. De expertengroep was van oordeel dat het ingezette beleid aangegrepen moet worden om nieuwe stappen te zetten.

Er is een groeiende consensus over het feit dat structurele ingrepen om de lokale bestuurskracht te versterken noodzakelijk zijn. Er is de sense of urgency omwille van de financiële crisis en de bijhorende budgettaire krapte. Gemeenten trachten het gebrek aan eigen bestuurskracht vaak op te vangen door in allerhande samenwerkingsverbanden te stappen of door een beroep te doen op het provinciebestuur. In dit geval vermindert de impact van de eigen rechtstreeks verkozen mandatarissen van de gemeente en kan dit het lokaal democratisch draagvlak van het beleid aantasten.

Ik zal het traject van vrijwillige fusies dat opgestart werd in de vorige bestuursperiode verderzetten en houd hierbij rekening met de evaluatieresultaten van het kader voor vrijwillige fusies zoals weergegeven in het evaluatierapport van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur van april 2014. Om gemeenten die wensen te fusioneren op 1 januari 2019 maximaal te ondersteunen, neem ik verschillende initiatieven.

De bestuurskracht van een gemeente hangt samen met een complex geheel van factoren. De mate van responsiviteit van het bestuur hangt niet alleen af van het inwonersaantal, maar ook van de bevolkingsdichtheid en -samenstelling, de financiële capaciteit van het bestuur, de draagkracht van de bevolking en de op het grondgebied gevestigde bedrijven. Het steunpunt bestuurlijke organisatie Vlaanderen (SBOV) ontwikkelt in de loop van 2014-2015 een lokale bestuurskrachtmonitor. Het opzet van het onderzoek bestaat erin om een operationele definitie van het begrip bestuurskracht vast te leggen, met daaraan gekoppeld het ontwikkelen van een set van indicatoren die de diverse aspecten van de bestuurskracht objectief meetbaar maken en het ontwikkelen

van een methodiek om de bestuurskrachtmeter effectief toe te passen op de gemeenten, met mogelijkheden voor onderlinge benchmark en zelfscan.

Ik zal in de loop van 2015 de bestuurskrachtmonitor aan de gemeenten bezorgen met de vraag om hieraan deel te nemen. Vervolgens zullen de resultaten hiervan worden getoetst, verwerkt en geanalyseerd met wetenschappelijke ondersteuning. Het uitvoeren van een bestuurskrachtmeter is voor de gemeenten echter geen verplichte stap in het traject. Wanneer zij dat wensen kunnen zij sneller overgaan tot de operationele voorbereiding van een fusie.

Ik zal in 2015 een regeling voor een financiële bonus uitwerken alsook een kaderdecreet fusies dat de procedure, de gevolgen en de modaliteiten voor een fusie regelt. De Vlaamse regering wenst alleszins de fusie van gemeenten substantieel te ondersteunen, bijvoorbeeld door een schuldovername, een financiële bonus en het aanbieden van expertise en inhoudelijke ondersteuning. Hiervoor wordt een kader uitgewerkt, zodat het aanbod vanuit de Vlaamse overheid voor gemeenten die wensen te fusioneren, duidelijk is.

De oefening van de paritaire commissie om bijkomende taken en bevoegdheden toe te kennen aan gemeenten, dient rekening te houden met de schaalgrootte van de gemeenten. Hierdoor krijgen grotere gemeenten meer bevoegdheden en autonomie.

Al deze initiatieven moeten er toe bijdragen dat gemeenten, die dit wensen, met kennis van zaken een bewuste keuze voor fusie kunnen maken. Wanneer gemeenten hiertoe eenmaal een beslissing hebben genomen, ondersteun ik de lokale voorbereidingstrajecten om na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 de nieuwe gefusioneerde gemeenten van start te laten gaan.

Ik zal ondersteuning aanbieden in de vorm van goede praktijken, zowel beleidsmatig als organisatorisch, in samenwerking met de VVSG. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal een draaiboek fusies ontwikkelen en procesbegeleiding aanbieden aan gemeenten die in het traject stappen.

Ik zal ook de provinciegouverneurs betrekken bij de individuele begeleiding van de betrokken gemeenten.

1.3 OD Versterken van de dynamiek van regiovorming

Elementen uit het regeerakkoord

Het regeerakkoord voorziet in een vervolgtraject voor de regioscreening.

Vertrekkend van de in de vorige regeerperiode uitgevoerde regioscreening, versterken we de dynamiek van regiovorming. Het doel is om het aantal intermediaire niveaus drastisch te verminderen en te komen tot zoveel mogelijk samenvallende samenwerkingsverbanden.

We willen dat de gemeenten de bestaande samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk samenvoegen en afstemmen op een regionale schaal.

De Vlaamse Regering zal een kaderdecreet opmaken om alle regelingen waarmee de Vlaamse overheid bovengemeentelijke verbanden oplegt, erkent of ondersteunt, maximaal op elkaar af te stemmen.

Vlaanderen initieert slechts nieuwe samenwerkingsverbanden, indien uit een grondige motiveringsnota blijkt dat de beoogde beleidsdoelstellingen niet binnen een bestaand samenwerkingsverband gerealiseerd kunnen worden'

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

In de vorige regeerperiode werd een gebiedsdekkende regioscreening uitgevoerd. Dit leidde tot een uitgebreide inventaris van alle mogelijke vormen van regionale samenwerkingsverbanden waarbij lokale besturen betrokken zijn. Op basis van deze inventaris werd een evaluatie opgestart in samenwerking met de gouverneurs. Begin 2014 hebben de gouverneurs elk een rapport bezorgd met conclusies en aanbevelingen. Dit rapport werd eveneens aan het Vlaams Parlement bezorgd.

Ik wens de dynamiek van regiovorming te versterken, complementair met het aanbod naar vrijwillige fusies (zie OD 1.2). De focus van mijn beleid ligt nadrukkelijk op het verhogen van de eigen gemeentelijke bestuurskracht. Samenwerking tussen gemeenten is nuttig en nodig, maar kan geen alternatief zijn voor een gebrek aan bestuurskracht van de gemeente om zelf haar basisbevoegdheden en taken uit te oefenen. Er kunnen wel nog belangrijke stappen worden gezet op het vlak van de versterking, vereenvoudiging en de transparantie van de samenwerking op regionaal niveau, bijvoorbeeld door het clusteren van gemeenten in duidelijker afgebakende regio's. Hiermee wil ik de band tussen gemeenten en hun samenwerkingsverbanden verstevigen. Omdat regionale samenwerking zowel geïnitieerd wordt door de lokale besturen als door de Vlaamse overheid, wil ik op deze beide niveaus initiatieven nemen.

Conform het regeerakkoord wil ik streven naar zoveel mogelijk samenvallende samenwerkingsverbanden en wil ik het aantal intermediaire niveaus drastisch verminderen. Ik ben ervan overtuigd dat het afbakenen van clusters waarbinnen de gemeenten en andere partners in hoofdzaak samenwerken de transparantie op het intermediaire veld zal vergroten en de verrommeling zal tegengaan. Ik zal daarom samen met mijn collega's binnen de Vlaamse Regering onderzoeken hoe we in eerste instantie de Vlaamse gebiedsgerichte structuren beter op elkaar kunnen afstemmen. De Vlaamse overheid moet daarbij rekening houden met de lokale situatie. Dat is een belangrijke stap die wellicht ook de gemeenten zal stimuleren om in dezelfde setting zelf ook in sterkere mate samen te werken. De Vlaamse Regering moet er ook voor zorgen dat de gebiedsafbakeningen waarbij zij gemeenten aanzet of verplicht tot onderlinge samenwerking ook passen binnen de aldus uitgewerkte regio-indeling.

Uit de evaluatiefase komt naar voor dat sommige bepalingen in de regelgeving een hinderpaal vormen voor een optimale samenwerking. In een aantal gevallen geldt de verplichting om een welbepaalde samenwerkingsstructuur op te richten. De lokale besturen willen die praktijk grondig tegen het licht houden. Ik wens op die vraag in te gaan door volgende initiatieven uit te werken:

- Allereerst een grondige inventaris maken van de bestaande Vlaamse regelgeving, waarin aspecten van lokale samenwerking worden vastgelegd.
- Vervolgens een kaderdecreet vast te stellen voor sectorale regelgeving om de krijtlijnen voor een optimale lokale samenwerking te organiseren.

Naast de initiatieven op het niveau van de Vlaamse overheid, is het ook nodig dat de lokale besturen zelf verdere initiatieven nemen om de regionale samenwerking te vereenvoudigen. Uit de evaluatiefase bleek dat een aantal besturen verdere stappen wil zetten naar een meer geïntegreerde samenwerking en dit over beleidsdomeinen heen. De in het regeerakkoord aangekondigde aanpassing van de beperking op de doelstellingen bij intergemeentelijke samenwerking functioneert hierbij ook als een hefboom die lokale besturen toelaat hun samenwerkingsverbanden op een optimale schaal te bundelen.

Ik wil de lokale besturen die inzetten op het versterken van de dynamiek van regiovorming maximaal ondersteunen, niet enkel door op Vlaams niveau de nodige aanpassingen in de regelgeving uit te werken, maar eveneens door de lokale besturen de

nodige instrumenten en informatie aan te reiken. De lokale besturen moeten ook, meer nog dan vandaag, beleidsrelevante rapporten kunnen aanmaken op basis van de samengebrachte informatie.

Gelet op bovenstaande nieuwe juridische mogelijkheden voor de lokale besturen om hun regionale samenwerking vorm te geven, zal ik hen een praktijkgids ter beschikking stellen om hun huidige samenwerkingsverbanden te evalueren, hen te begeleiden in hun zoektocht naar de meest geschikte vorm van samenwerking en tips die hen in dit proces kunnen ondersteunen.

1.4 OD Afslanking van de provincies

Elementen uit het regeerakkoord

De verdere afslanking van de provincies is opgenomen in het regeerakkoord.

De provincies oefenen niet langer persoonsgebonden bevoegdheden uit. De persoonsgebonden bevoegdheden die hen door sectorale decreten zijn toegewezen (decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid, het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning van het lokaal jeugdbeleid en de bepaling van het provinciaal jeugdbeleid, het decreet van 6 juli 2012 houdende het Vlaamse cultureel erfgoedbeleid, decreet houdende de toekenning van bepaalde bevoegdheden aan de provincies in de aangelegenheden vermeld in artikel 5 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen) worden geschrapt.

De provincies oefenen niet langer bovenlokale taken uit en nemen geen gebiedsgerichte initiatieven meer in de steden met meer dan 200.000 inwoners. De provincies zullen de opbrengsten die hun eigen belastingen genereren in steden met meer dan 200.000 inwoners, doorstorten aan die steden. We halveren, rekening houdend met inwonersaantal van elke provincie, het totale aantal provincieraadsleden en beperken het aantal gedeputeerden tot vier.

We integreren de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing in de basisheffing en realiseren hierop een besparing. Met de opbrengst van deze bijkomende basisheffing financieren we, na aftrek van besparing en van het bedrag dat nodig is ter financiering van de voorheen door de provincies uitgeoefende persoonsgebonden bevoegdheden die overgenomen worden door de Vlaamse overheid en door de gemeenten, de dotaties van de Vlaamse overheid aan de provincies.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

In de vorige regeerperiode werd al een eerste stap gezet in de afbakening van de provinciale taakstelling. Artikel 2 van het Provinciedecreet werd zodanig gewijzigd dat de provincies in principe niet meer bevoegd zijn voor de persoonsgebonden aangelegenheden. In een aantal decreten werden wel limitatief een beperkt aantal persoonsgebonden bevoegdheden opgesomd die de provincies toch nog konden opnemen. In bestuursakkoorden werden de modaliteiten opgenomen over de manier waarop de provincies deze bevoegdheden konden uitoefenen. De Vlaamse Regering kan de bestuursakkoorden ad hoc evalueren.

In uitvoering van de zesde staatshervorming krijgt het Vlaamse Gewest de bevoegdheid om de provinciale instellingen af te schaffen of te wijzigen, of in geval van afschaffing te vervangen door bovengemeentelijke besturen.

Zoals het regeerakkoord bepaalt, slanken we de provincies verder af. De provincies zullen niet langer persoonsgebonden bevoegdheden uitoefenen. De voorheen door de provincies uitgeoefende persoonsgebonden bevoegdheden hevelen we over naar de Vlaamse overheid en de gemeenten. Als minister van binnenlands bestuur neem ik de coördinatie van deze beweging op en bewaak ik de coherentie van het geheel, over de verschillende provincies en beleidsdomeinen heen. Dit is een omvangrijke oefening die we gefaseerd zullen uitvoeren. De eerste fase bestaat uit het in detail in kaart brengen welke taken en bevoegdheden (inclusief de domeinen) de provincies in deze materies uitoefenen en welke beleidsinstrumenten, mensen en middelen hiervoor worden ingezet. In een tweede fase zal voor elk van deze taken en bevoegdheden aangegeven worden welk bestuursniveau ze zal overnemen, indien het nuttig wordt geacht dat deze taken en bevoegdheden behouden blijven. Aansluitend op het beleid van de Vlaamse Regering tot decentralisatie van bevoegdheden, wens ik een maximale overdracht naar de gemeenten te realiseren, eventueel in een herkenbaar samenwerkingsverband. Als dat niet mogelijk is, gebeurt de overdracht naar de Vlaamse overheid. In de derde fase zal een concreet transitieplan worden opgesteld. Ik hecht er het grootste belang aan dat alle overdrachten op een goed georganiseerde manier kunnen gebeuren.

Bij de overdracht van instellingen, taken en bevoegdheden zal ik erover waken dat de werkmiddelen, het personeel, het patrimonium en rechten en verplichtingen de bevoegdheid volgen, waarbij rekening wordt gehouden met de besparingen die de provincies moeten realiseren. Om dit te financieren, integreren we de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing in de basisheffing die op het Vlaams niveau wordt geheven en gebruiken we die middelen, na het doorvoeren van een besparing conform het regeerakkoord, voor de financiële verevening.

Daarnaast zullen de provincies niet langer bovenlokale taken uitoefenen en geen gebiedsgerichte initiatieven meer nemen in de steden met meer dan 200.000 inwoners, in casu Antwerpen en Gent. De opbrengsten die hun eigen belastingen in deze steden genereren, zullen aan de steden worden doorgestort. Het is de bedoeling dat de taken die de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen in beide steden uitoefenen, worden overgedragen aan de betrokken steden.

Ik wens het proces tot overdracht van taken en bevoegdheden zo spoedig mogelijk op te starten, in overleg met de provincies. De effectieve overdracht kan geleidelijk gebeuren, maar binnen een afgesproken planning, derwijze dat de effectieve overdracht in alle geval op 1 januari 2017 afgerond is, dat is één jaar voor de vernieuwing van de gemeente- en provincieraden. Na afronding van deze overdracht richten de provincies zich, met uitzondering van het grondgebied van de steden Gent en Antwerpen, op hun taken inzake grondgebonden bevoegdheden en nemen hierin hun beleidsverantwoordelijkheid.

Tot slot bepaalt het regeerakkoord dat, rekening houdend met het inwonersaantal, het totaal aantal provincieraadsleden wordt gehalveerd.

De vermindering van het aantal provincieraadsleden (artikel 5, §1, provinciedecreet) en het aantal gedeputeerden (artikel 44 provinciedecreet) wordt doorgevoerd bij de eerstvolgende algemene verkiezing van de provincieraden in 2018.

2 Strategische doelstelling: Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen

2.1 OD Respect voor het Belfortprincipe

Elementen uit het regeerakkoord

De Vlaamse Regering respecteert bij het uitstippelen van haar beleid het Belfortprincipe. We brengen telkens nauwkeurig de weerslag van regeringsbeslissingen op de organisatie, het personeel, de werking en het investeringsbeleid van lokale besturen in kaart.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

In haar regeerakkoord engageert de Vlaamse Regering zich om bij het uitstippelen van haar beleid het Belfortprincipe consequent en correct toe te passen. Dat betekent dat ministers hun voorstellen van beslissing aan de Vlaamse Regering voorleggen met duiding van de gevolgen daarvan voor de lokale besturen. Het gaat er om de weerslag van de Vlaamse beslissingen op de organisatie, het personeel, de werking en het investeringsbeleid van de lokale besturen te kennen.

De toetsing van deze impact, de lokale besturentoets, krijgt vandaag vorm in de richtlijnen uit de omzendbrief VR 2001/39 van 18 mei 2001 en het artikel 9, d) van het huishoudelijk reglement van de Vlaamse Regering. Ik zal met de lokale besturen overleggen en samen met hen nagaan hoe we het gebruik van deze toets verder kunnen versterken.

Het is voorts essentieel dat de ministers de lokale besturen zelf voldoende vroeg betrekken bij het proces dat voorafgaat aan het tot stand komen van de beslissingen die ze de regering voorstellen. Samen met mijn administratie zal ik hiertoe de vereiste ondersteuning en expertise aanbieden. In het kader daarvan hecht ik veel belang aan de horizontale werking van het Agentschap Binnenlands Bestuur en zet ik bij voorrang in op de transversale projecten met een grote potentiële impact op het lokale bestuursniveau.

2.2 OD Vereenvoudiging van het administratief toezicht en de afschaffing van het goedkeuringstoezicht

Elementen uit het regeerakkoord

In het regeerakkoord zijn volgende elementen met betrekking tot het toezicht opgenomen.

We gaan verder in het vereenvoudigen van het administratief toezicht. We schaffen het goedkeuringstoezicht af, het algemeen toezicht (ex post) wordt de norm'

Vlaanderen legt de klemtoon op ex post-controle met als uitgangspunt de nieuwe lokale beleids- en beheerscyclus.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

In het beleidsveld Binnenlands Bestuur werd het goedkeuringstoezicht als vorm van bijzonder bestuurlijk toezicht, al zeer drastisch ingeperkt. Het algemeen toezicht is er nu de regel en wordt doorgaans pas opgestart na klachten van burgers, ondernemingen en verenigingen, personeelsleden of mandatarissen.

Diezelfde beweging diende zich tot nog toe minder aan in de andere beleidssectoren. Ik zal, uiteraard binnen de grondwettelijke en Europeesrechtelijke context, nagaan in de bevoegdheidsdomeinen waarvoor ikzelf de verantwoordelijkheid draag waar ik deze

beweging kan doortrekken. Mijn collega's in de regering bevoegd voor andere beleidsdomeinen vraag ik hetzelfde te doen en ik zal hen dienaangaande desgewenst ondersteuning bieden.

Het algemeen bestuurlijk toezicht is vastgelegd in de organieke decreten. Het betreft in hoofdzaak een getrapte procedure waarbij beslissingen eerst geschorst worden door de gouverneur, dan ingetrokken of gerechtvaardigd en aangepast kunnen worden door het lokaal bestuur en, in het laatste geval, al dan niet vernietigd kunnen worden door de minister. Ik vereenvoudig die procedure en maak ze maximaal eenvormig. Ik zal daarbij zoveel mogelijk rekening houden met de belangrijkste knelpunten uit de dagelijkse bestuurspraktijk.

Zo is het aangewezen dat in alle gevallen en ongeacht de lokale overheid (gemeente, OCMW,...) steeds dezelfde termijn van toezicht van toepassing is en dat die ook steeds op dezelfde manier berekend, geschorst of gestuit wordt. Daarbij hou ik rekening met het gegeven dat de termijn waarbinnen een optreden van de toezichthoudende overheid mogelijk is, zo kort mogelijk blijft. Dat komt zowel de rechtszekerheid, de duidelijkheid als de gebruiksvriendelijkheid van de toezichtprocedures ten goede.

De procedure moet eenvoudig en transparant zijn, met bijzondere aandacht voor het beginsel van eenheid van toezicht. Dat laatste veronderstelt dat de gouverneurs in de uitoefening van hun toezichtsbevoegdheid hetzelfde standpunt vertolken van de minister. Steeds meer gaan klagers niet akkoord met de visie van de gouverneur over hun klacht en dienen ze die klacht opnieuw in bij de minister. Dat leidt tot dubbele onderzoeken en dreigt de autoriteit van de door de gouverneurs genomen beslissingen aan te tasten. Los daarvan beschikt de minister in het merendeel van de gevallen niet langer over een bijkomende toezichtstermijn die een tweede volwaardig onderzoek toelaat. Ik zal in het licht hiervan onderzoeken hoe het proces van toezicht kan geoptimaliseerd worden. Tot slot zal ik klaarheid scheppen voor burgers en besturen over wat ze kunnen verwachten nadat de gouverneur zich heeft uitgesproken.

2.3 OD Toepassing taalwetgeving in de randgemeenten

Elementen uit het regeerakkoord

We houden vast aan het territorialiteitsbeginsel en aan de status van het Nederlands als bestuurstaal, ook in de faciliteitengemeenten. We treden kordaat op wanneer we vaststellen dat gemeentebesturen of mandatarissen de taalwetgeving overtreden. We blijven de principes die aan de basis liggen van de omzendbrieven van de Vlaamse Regering hanteren bij de communicatie van de overheden met de inwoners in de faciliteitengemeenten: deze gemeenten behoren onverkort tot het Nederlandse taalgebied, en Franstaligen moeten er de taalfaciliteiten waar ze wettelijk recht op hebben uitdrukkelijk aanvragen.

Op basis van onze bevoegdheden om het taalgebruik in bestuurszaken te regelen treffen we een decretale regeling voor het taalgebruik bij de opmaak van notariële akten'.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

Ik vraag een correcte en loyale houding van de lokale bestuurders, in het bijzonder van de burgemeesters, bij de toepassing van de taalwetgeving. De burgemeester is belast met de uitvoering van de wetten, decreten en uitvoeringsbesluiten van de federale en de Vlaamse Regering. Hij of zij is de vertrouwenspersoon van de regeringen en moet het goed functioneren van de rechtsstaat waarborgen in de gemeente. Dat is een basisvereiste om in aanmerking te komen voor een benoeming tot het ambt van burgemeester. Ik zal het beleid van mijn voorgangers op dat vlak onverkort verder zetten.

Ik bewaak ook de correcte toepassing van de taalwetgeving in de bestuurshandelingen van de gemeenten en het taalgebruik in de zittingen van de gemeenteraden en de colleges van burgemeester en schepenen. Zo woont een ambtenaar van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur de vergaderingen van Vlaamse faciliteitengemeenten rond Brussel bij om er onmiddellijk verslag over uit te brengen bij de gouverneur, de administrateur-generaal van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en mezelf. Ik zal optreden wanneer dat nodig is.

In uitvoering van het regeerakkoord bereid ik tot slot een regeling voor betreffende het taalgebruik bij de opmaak van notariële akten.

2.4 OD Efficiënt en wederkerig uitwisselen van beleidsinformatie

Elementen uit het regeerakkoord

De Vlaamse overheid is een kaderstellende overheid die de grote doelstellingen van het Vlaamse beleid bepaalt.

De gemeenten krijgen het vertrouwen om deze doelstellingen binnen hun eigen lokale context te realiseren en bepalen welke middelen en mensen ze daartoe inzetten. Ze rapporteren niet langer tot op het operationele niveau maar wel op hoofdlijnen. (...) Vlaanderen legt de klemtoon op ex post-controle met als uitgangspunt de nieuwe lokale beleids- en beheerscyclus. Het verzamelen van lokale beleidsinformatie gebeurt in functie van het benchmarken van gemeenten, naar het voorbeeld van de stadsmonitor.

Dit alles vergt een cultuuromslag bij de Vlaamse administratie, die verder evolueert van een controlerende naar een kennisadministratie, een partner van de lokale besturen.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

De gegevens die de lokale besturen verschaffen aan de Vlaamse overheid zijn, naargelang het uitgangspunt, overvloedig, veelvuldig of onoverzichtelijk. Vele Vlaamse diensten zijn betrokken. De tijd die gepaard gaat met het verzamelen, versturen, verwerken en ter beschikking stellen van die informatie is niet altijd evenredig met de beleidsrelevantie. De doorvoering van een aantal structurele wijzigingen in de verhoudingen tussen de beleidsniveaus (de afschaffing van de plan- en rapporteringsverplichtingen die binnen het toepassingsgebied van het zogenaamde planlastendecreet vallen; de afschaffing van het goedkeuringstoezicht; de algemene optie tot minder regulering en controle) vormt een ideaal moment om de verhouding tussen de beide beleidsniveaus, ook en vooral wat betreft het gezamenlijk verzamelen en creëren van beleidsinformatie, onder de loep te nemen.

Vlaanderen heeft beleidsinformatie nodig, om haar kaderstellende rol goed in te vullen. De lokale besturen hebben eveneens informatie nodig, om hun beleid op te baseren én om zichzelf met andere gemeenten te kunnen vergelijken. Maar beide overheidsniveaus zijn niet gebaat met een te veel aan informatie: het verzamelen van nutteloze informatie heeft wel degelijk een opportuniteitskost.

Samen met mijn collega's in de regering en de lokale besturen wil ik het aspect van de beleidsinformatie systematisch aanpakken in drie opeenvolgende fases. Ik wil eerst de bestaande informatiestromen inventariseren, vervolgens de gewenste beleidsinformatie definiëren en ten slotte nagaan welke informatie nu eigenlijk van belang is en hoe we die idealiter, met behulp van digitale snelwegen indien mogelijk, verzamelen en ontsluiten. De uiteindelijke doelstelling is, conform het regeerakkoord, de lokale beleidsinformatie maximaal te gebruiken om benchmarking tussen gemeenten mogelijk te maken.

Bovendien moet de Vlaamse overheid, met die informatie en met de kennis van goede voorbeelden in diverse besturen, daadwerkelijk een coachende rol kunnen opnemen.

2.5 OD Audit Vlaanderen en de lokale besturen

Elementen uit het regeerakkoord

Bij de verdere uitbouw van Audit Vlaanderen houden we, vanuit het single audit principe, rekening met de bestaande interne auditdiensten in lokale besturen. In gemeenten die beschikken over een onafhankelijke auditdienst die maximaal werkt volgens de IIA-standaarden, beperkt Audit Vlaanderen zich tot een evaluatie van de werking van de onafhankelijke auditdienst.

Sinds 1 januari 2014 is het Agentschap Audit Vlaanderen operationeel, enerzijds als rechtsoptvolger van IAVA (Interne Audit van de Vlaamse Administratie) en anderzijds als de nieuwe externe auditdienst van de lokale besturen. Beide onderdelen van Audit Vlaanderen worden aangestuurd door een eigen onafhankelijk auditcomité, met dwarsverbanden tussen beide auditcomités. Het auditcomité van de lokale besturen bestaat uit 7 personen: 4 onafhankelijken (waaronder de voorzitter), twee vertegenwoordigers van de VVSG en 1 vertegenwoordiger van de VVP. Als minister van Binnenlands Bestuur duid ik een waarnemer aan.

De opdracht van Audit Vlaanderen is zeer ruim, met name het beoordelen van de interne controleprocessen van alle gemeenten, OCMW's, provincies en hun publiekrechtelijk verzelfstandigde entiteiten. Samen met de minister-president zal ik erover waken dat Audit Vlaanderen de kansen krijgt om haar opdracht in alle onafhankelijkheid te vervullen. Audit Vlaanderen moet over voldoende financiële middelen kunnen beschikken.

Naar analogie met het regeerakkoord hecht ik belang aan het single audit-principe. Ook in het toezicht-, controle- en auditlandschap moet efficiënt worden gewerkt en moeten dubbelwerk en dubbele controles vermeden worden. Reeds op 14 augustus 2014 hebben Audit Vlaanderen en ABB een samenwerkingsovereenkomst gesloten die de raakpunten tussen beide organisaties in beeld brengt en aangeeft hoe de informatie-uitwisseling tussen beide agentschappen zal verlopen. In dezelfde zin zijn afspraken nodig tussen Audit Vlaanderen en de lokale besturen die zelf reeds over een interne auditdienst beschikken. Niet in die zin dat deze besturen niet meer onder het toepassingsgebied van Audit Vlaanderen zouden vallen, maar wel in de zin dat Audit Vlaanderen ook voor deze besturen een meerwaarde kan betekenen door voor deze besturen een andere aanpak te hanteren.

Audit Vlaanderen is geen controleorgaan van de lokale besturen met sanctiemogelijkheden, maar moet een partner zijn om de interne controleprocessen beter te beheersen. Ook mijn waarnemer in het auditcomité zal zijn functie vanuit deze invalshoek uitoefenen, met name het ondersteunen van het beleid inzake binnenlands bestuur. Van belang is te weten waar, in algemene termen, de grootste manco's zijn in het bestuur van de lokale overheden.

2.6 OD Digitalisering

Elementen uit het regeerakkoord

"We investeren intensief in nieuwe mogelijkheden van ICT en van interbestuurlijk e-government. We ondersteunen de gemeenten in de verdere digitalisering van hun werking, door hen generieke toepassingen en platformen aan te bieden."

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

Tijdens de vorige regeerperiode werd de digitalisering van de informatiedoorstroming tussen de lokale besturen, de provincies en de Vlaamse overheid ingezet. Zo gebeurt de uitwisseling van financiële informatie in het kader van de beheers- en beleidscyclus (BBC) volledig digitaal. Ook voor de digitalisering van de procedures in het kader van het toezicht werden de eerste stappen gezet met de uitbouw van een digitaal loket. Via dit loket kunnen gemeenten, stadsdistricten en provincies hun inzendingsplichtige stukken en besluitenlijsten aan de toezichthoudende overheid bezorgen.

Een digitaal verbonden overheidslandschap

Om een digitaal verbonden overheidslandschap te realiseren, wil ik gelijktijdig inzetten op het digitaliseren van de verschillende actoren én op digitale communicatiekanalen tussen de bestuursniveaus. Het gebruik van moderne informatietechnologie zorgt zo bij de lokale en provinciale besturen en bij de Vlaamse overheid voor efficiëntiewinsten zowel qua tijdsinzet als qua administratieve belasting.

Concreet wil ik de initiatieven genomen in de vorige regeerperiode verder uitbouwen en optimaliseren:

- Digitaal Loket 'Mijn Binnenland': In het najaar 2014 wordt het digitaal loket verregaand vereenvoudigd zodat een vlot, klantvriendelijk loket voor alle besturen beschikbaar wordt. In de loop van de regeerperiode zal ik ook de andere transacties met lokale besturen, zowel binnen het domein Binnenland als voor de andere sectoren, onder de loep nemen. Deze die na het kerntakendebat blijven bestaan en geoptimaliseerd werden, zullen eveneens gedigitaliseerd worden. Op deze manier zal het Digitaal Loket verder uitgroeien tot het virtuele digitaal loket voor communicatie met de lokale besturen.
- Geautomatiseerde uitwisselingen van documenten tussen de lokale besturen en de Vlaamse overheid: Heel wat lokale besturen hebben zelf al hun eigen werking verregaand gedigitaliseerd, bijvoorbeeld door middel van digitale besluitvormingssystemen. In plaats van dat zij documenten op papier moeten opsturen of via een webloket moeten opladen, worden hun eigen systemen best rechtstreeks gekoppeld aan de systemen van de Vlaamse overheid. Hierdoor kunnen zij aan alle verplichtingen voldoen met één druk op de knop in hun eigen softwarepakket. Hiervoor is het noodzakelijk dat er goede afspraken worden gemaakt over de functionele en technische specificaties en formaten. Voor de geautomatiseerde uitwisseling van bestanden, ontvangen via de digitale rapportering BBC, vanuit de boekhoudpakketten werden die specificaties al uitgewerkt en wordt nu met de betrokken softwarehuizen bekeken hoe dit kan geïmplementeerd worden. Ook voor Digitaal Toezicht zal zo snel mogelijk werk gemaakt worden van duidelijke richtlijnen zodat de eerste geautomatiseerde uitwisselingen in 2015 kunnen gebeuren. Net zoals voor het loket 'Mijn Binnenland', zal ook voor dit medium het toepassingsgebied gradueel uitgebreid worden.

ABB heeft een centrale rol in de relatie tussen de lokale en provinciale besturen en de Vlaamse overheid. Lokale besturen zijn al geruime tijd vragende partij voor één contactpunt voor al hun verrichtingen met de Vlaamse overheid. ABB kan hierbij functioneren als de unieke digitale toegangspoort voor de lokale besturen tot de verschillende Vlaamse overheidsdiensten. Hierdoor kunnen de lokale besturen op de voor hen meest efficiënte manier werken met de Vlaamse overheid (berichten sturen en ontvangen, informatie delen en ter beschikking krijgen, ...). Ontvangen informatie wordt binnen Vlaanderen gedeeld met andere geïnteresseerde beleidsdomeinen die op hun beurt via dezelfde kanalen communiceren met het betrokken bestuur. Vlaanderen moet hierbij stelselmatig de regel van de éénmalige gegevensopvraging hanteren, evenals radicaal inzetten op het open data-beleid.

Uiteraard zal ook mijn administratie in het kader van de beleidsdoelstelling 'radicaal digitaal' haar werking verder optimaliseren en digitaliseren. Daarbij blijft het steeds de bedoeling om maximaal in te tekenen op platformen die generiek ter beschikking staan binnen de Vlaamse overheid, in samenwerking met het Agentschap Informatie Vlaanderen, het Facilitair Bedrijf en andere relevante actoren.

In een administratieve omgeving zijn juridische regels moeilijk weg te denken. Ze moeten immers de nodige rechtszekerheid bieden. Om te voorkomen dat al te strikte juridische eisen digitalisering bemoeilijken, wil ik de regelgeving verder vereenvoudigen rekening houdend met de digitale realiteit. Juridische regels moeten daarbij vooral doelmatig zijn, maar tegelijk in alle eenvoud de digitalisering faciliteren.

2.7 OD De gouverneurs in een coördinerende en bemiddelende rol

Elementen uit het regeerakkoord

'We bevestigen en versterken de coördinerende en bemiddelende rol van de gouverneurs, als verbindingspersoon tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen'

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

In uitvoering van het Witboek Interne Staatshervorming droeg de Vlaamse Regering de gouverneurs op de coördinatie tussen de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid te bevorderen in hun relaties met de lokale besturen. De gouverneurs kregen het mandaat om op een permanente basis de beleidsprocessen, controleopdrachten en werking van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid af te stemmen op deze van de andere bestuursniveaus.

Ter ondersteuning van de gouverneurs wordt sinds de vorige regeerperiode geleidelijk overgegaan tot de uitbouw van de zogenaamde "Dienst van de Gouverneurs". Dat gebeurt naarmate er middelen vrijkomen ten gevolge van het uitdoven van de functie van arrondissementscommissaris in de verschillende provincies. Die middelen worden gebruikt voor het regulier werven van een beperkt aantal personeelsleden van de Vlaamse overheid, die rechtstreeks werken ten behoeve van elk de gouverneurs voor het verrichten van de taken die de gouverneurs uitvoeren voor de Vlaamse overheid.

Het regeerakkoord bevestigt de rol van de provinciegouverneurs als verbindingspersoon tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Ik wens het belang van die opdracht in de verf te zetten en te versterken. De gouverneurs zijn de commissarissen van de Vlaamse Regering. Zij kunnen vanuit hun specifieke positie bijzonder nuttig bijdragen om de verschillende overheden en diensten binnen hun provincie samen te brengen om zo in concrete dossiers te werken aan de best mogelijke oplossingen in het algemeen belang. Ze zijn, elk binnen hun provincie, uitstekend geplaatst om, vooral in de voorbereidingsfase, de voortgang van dossiers te bevorderen door het organiseren van overleg, het aanspreken van leidinggevende ambtenaren of om contact te nemen met de verschillende in de betrokken materies bevoegde ministers.

Ik wens dat de gouverneurs die specifieke rol op een proactieve manier sterk invullen. De verschillende entiteiten van de Vlaamse overheid, maar ook lokale besturen, kunnen een beroep doen op de autoriteit van de provinciegouverneurs om overleg aan te sturen en vorm te geven.

Ik zal daarover met de gouverneurs overleggen en concrete afspraken maken. Ik zal de voltallige regering jaarlijks rapporteren over de concrete invulling van deze rol aan de hand van het jaarverslag dat de gouverneurs zullen voorleggen op het gebied van de uitvoering van hun coördinerende en bemiddelende opdracht.

Voor de algemene ondersteuning van hun opdrachten ten behoeve van de Vlaamse overheid beschikken de gouverneurs geleidelijk aan over een beperkt, maar kwalitatief sterk team personeelsleden dat deel uit maakt van de Dienst van de Gouverneurs.

3 Strategische doelstelling: efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen

3.1 OD Integratie OCMW in gemeente

Elementen uit het regeerakkoord

We integreren de OCMW's uiterlijk tegen de start van de volgende lokale bestuursperiode volledig in de gemeentebesturen (vrijwillig voor de centrumsteden). We werken modellen uit die de gemeenten bij deze integratie kunnen hanteren (bijvoorbeeld sui generis EVA), zodat ze de taken die ze in het kader van de federale wetgeving moeten uitoefenen kunnen blijven opnemen. We garanderen alleszins de nodige waarborgen voor de persoonlijke levenssfeer en een neutrale dossierbehandeling zoals die in de huidige bijstandscomités bestaat bij toekenning van maatschappelijke dienstverlening en individuele steun. We overleggen met de federale overheid om hinderpalen voor deze maximale integratie op te heffen.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

Uiterlijk tegen de start van de volgende lokale bestuursperiode zal ik de bestaande verhouding tussen de gemeente en het OCMW – die ongeacht een aantal recente evoluties nog steeds uitgaat van een bipolair model – wijzigen. Ik zal voorjaar 2015 modellen voorstellen waarbij het OCMW volledig geïntegreerd wordt in de gemeente en waarbij de gemeenteraad het lokaal sociaal beleid bepaalt.

Met de vertegenwoordigers van de lokale besturen en in samenwerking met de minister van Welzijn zal ik, op korte termijn, deze modellen om de OCMW's volledig te integreren in de gemeenten bekijken en nagaan hoe deze best verankerd kunnen worden in de organieke regelgeving.

De inhoud van deze modellen is in belangrijke mate afhankelijk van het 'OCMW-beleid' van de federale overheid en van wetgevende initiatieven die het federale beleidsniveau dienaangaande al dan niet zal ondernemen. Ik zal daarom, naast het aftoetsen van de voorgenomen integratie van gemeenten en OCMW bij de vertegenwoordigers van de lokale besturen, met de nieuwe federale regering in overleg treden op het gebied van de organisatie en financiering van de taken die de OCMW's uitvoeren op basis van de federale wetgeving.

Uiteraard zal ik erover waken dat in al de integratievoorstellen die ik doe het principe van kwalitatief hoogstaande 'niet-gepolitiseerde' individuele dienstverlening zoals die vandaag de dag gevrijwaard wordt in het OCMW-decreet, behouden blijft.

Voor het OCMW-personeel zal ik waar nodig een stelsel van overgangsregelingen uitwerken dat rekening houdt met de rechten die het geniet op het ogenblik van de inwerkingtreding van de integratie van het OCMW in de gemeente.

Voor de centrumsteden zal de integratie van het OCMW in de gemeente een vrijwillig karakter krijgen.

De voorstellen die ik zal formuleren zullen geen afbreuk doen aan de regelingen die voortvloeien uit de pacificatiewetgeving, zoals de taalkennis in de taalgrensgemeenten en de rechtstreekse verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn in de faciliteitengemeenten rond Brussel en Voeren.

Ik wil reeds in de eerste helft van 2015 een conceptnota uitwerken over de wijzigingen in de verhouding tussen de gemeente en het OCMW en deze met alle betrokken actoren

bespreken, ook in het Vlaams Parlement. De decretale vertaling van de te nemen opties zal gebeuren in het kader van het Decreet Lokaal Bestuur. De inwerkingtreding van de nieuwe decretale regeling laat ik samenvallen met de aanvang van de eerstvolgende bestuursperiode. Hetgeen betekent dat er geen nieuwe OCMW-raden meer verkozen en geïnstalleerd zullen worden na de gemeenteraadsverkiezingen van 2018.

In het spoor van de beoogde decretale regeling die OCMW's in de gemeenten integreert, zal ik de gemeenten en OCMW's begeleiden in het inkantelingsproces door modellen uit te werken en te voorzien in specifieke initiatieven ter ondersteuning.

3.2 OD Personeelsbeleid inzetten ten behoeve van bestuurskracht

Elementen uit het regeerakkoord

We geven de steden en gemeenten meer autonomie met betrekking tot hun interne organisatie. Op het vlak van het personeelsbeleid geven we de gemeenten en in het bijzonder de grootste steden meer vrijheidsgraden om hun plaatselijke rechtspositieregeling vorm te geven. We erkennen de rol van de gemeenten in het syndicaal overleg. We maken mogelijk dat lokale besturen op flexibele manier een beroep kunnen doen op uitzendarbeid. We waken erover dat dienstverlening van lokale besturen aan de burgers neutraal is en als neutraal ervaren wordt'

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

De bestaande rechtspositiebesluiten van 7 december 2007 voor het gemeente- en provinciepersoneel en van 12 november 2010 voor het OCMW-personeel zijn inmiddels door de betrokken lokale besturen uitgevoerd. Voor de OCMW's is de implementatie afgerond in 2012. Die besluiten werden ondertussen ook al gewijzigd, onder meer met het besluit van 23 november 2012.

De rechtspositiebesluiten waren enerzijds schatplichtig aan de bestaande sectorale akkoorden, zoals de zogenaamde 'Krachtlijnen Kelchtermans' van 18 juli 1993, anderzijds lagen er ook nieuwe concepten en wijzigingen aan ten grondslag. Het beleid per onderdeel is verwoord in het Verslag aan de Vlaamse Regering bij beide besluiten.

Ik zal regelgeving uitwerken die de gemeenten, niet het minst de grootste steden, meer vrijheidsgraden laat om hun interne organisatie en de plaatselijke rechtspositieregeling vorm te geven.

Daartoe laat ik vooraf, in een paritair samengestelde commissie Vlaanderen-lokale besturen, nagaan welke aanpassingen van de organieke decreten en hun uitvoeringsbesluiten kunnen doorgevoerd worden. Deze commissie zal zo ook rapporteren over al dan niet gewenste aanpassingen van de besluiten die de minimale voorwaarden van de rechtspositie van het personeel van de lokale besturen vaststellen.

Bij de aanpassing van de regelgeving zal ik maximaal rekening houden met de aangekondigde integratie van de OCMW's in de gemeenten en met de organisatie en de personeelssituatie in de verzelfstandigde entiteiten.

Met mijn collega in de Vlaamse Regering bevoegd voor Werk, Economie, Innovatie en Sport, zal ik regels uitwerken aangaande uitzendarbeid en loopbaanonderbreking die ook van toepassing zullen zijn voor de lokale besturen.

Ik stimuleer onze lokale besturen in Vlaanderen tot het integreren van een gelijke kansen perspectief rond gender, seksuele identiteit, handicap, toegankelijkheid, leeftijd, migratie en armoede.

Tot slot wens ik de verderzetting van de samenwerkingsovereenkomst van 19 februari 2008 tussen de Vlaamse Regering enerzijds en de vakorganisaties en vertegenwoordigers van de lokale werkgevers anderzijds. Deze overeenkomst betreft de lokale besturen als werkgever in het totstandkomingsproces van de Vlaamse regelgeving aangaande personeelsaangelegenheden. Ik vraag de federale regering de verworvenheden van het samenwerkingsakkoord te vertalen in de regelgeving op het syndicaal statuut.

3.3 OD Intergemeentelijke samenwerking

Elementen uit het regeerakkoord

De Vlaamse Regering zal in overleg met de gemeenten, het decreet op de intergemeentelijke samenwerking evalueren en aanpassen. Daarbij krijgen de gemeenten onder meer de mogelijkheid om, met respect voor de Europese regelgeving ter zake, met een private partner in intergemeentelijk verband samen te werken in de sectoren afval en energiedistributie (op het gebied van energie met uitzondering van producenten en leveranciers). De in het huidige decreet opgenomen beperkingen op de doelstellingen zullen versoepeld worden.

De provincies treden terug uit de gemeentelijke samenwerkingsverbanden.

In overleg met de gemeenten ontwikkelen we, vanuit een streven naar efficiëntiewinst en coherenter beleid op het openbaar domein, een geïntegreerde visie op de leidinggebonden nutssectoren (gas, elektriciteit, water, eventueel ook kabel en riolering). We zoeken naar een gepaste bovengemeentelijke schaal om de gemeentelijke participaties in deze sectoren te bundelen.

We creëren een decretale basis voor de gemeentelijke participaties in de energiesector (ter vervanging van artikel 180 van de Programmawet van 1994). Tegelijkertijd organiseren we toezicht op deze participaties door een striktere definiëring van het gemeentelijk belang'.

Vertrekkend van de in de vorige regeerperiode uitgevoerde regioscreening, versterken we de dynamiek van regiovorming. Het doel is om het aantal intermediaire niveaus drastisch te verminderen en te komen tot zoveel mogelijk samenvallende samenwerkingsverbanden.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

In overeenstemming met het regeerakkoord zal ik, op korte termijn (in 2015), in overleg met de gemeenten en de betrokken vakministers, volgende drie fundamentele wijzigingen aan het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking voorstellen:

Toetreding van private partners

Ik zal gemeenten decretaal de mogelijkheid bieden om, met respect voor de Europese regelgeving ter zake, met een private partner in een intergemeentelijk verband samen te werken in de sectoren afval en energiedistributie (op het gebied van energie met uitzondering van producenten en leveranciers).

Een weloverwogen samenwerking met privaatrechtelijke partners kan in deze sectoren voor een synergie zorgen, waaruit ook de betrokken gemeenten voordeel kunnen halen. Ik wens daarbij wel te bewaken dat deze mogelijkheid de aanspraken van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden op het vlak van de in house-exceptie met

betrekking tot de toepassing van de overheidsopdrachtenreglementering niet in het gedrang brengt.

Al even belangrijk is dat de controle van de publieke sector op het intergemeentelijk samenwerkingsverband afdoende gewaarborgd blijft. Verder moeten de gemeenten maximaal gevrijwaard blijven van financiële risico's in geval van samenwerking met een private partner.

Terugtrekking van provincies

Vandaag participeren provincies maximaal ten belope 20 % (projectverenigingen) en 30 % (dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen) in het maatschappelijk kapitaal van een intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Ik zal een ontwerp van decreet voorbereiden dat de volledige uittreding van de provincies regelt. Dat past in het beleid tot afslanking van de provincies en het versterken van de gemeentelijk belangen

Regiovorming en versoepeling van de beperking van de doelstellingen

Het is, overeenkomstig het regeerakkoord, de bedoeling dat gemeenten de bestaande samenwerkingsverbanden zoveel mogelijk zouden samenvoegen en afstemmen op een regionale schaal. Om dat proces te faciliteren zal ik de in het decreet betreffende de intergemeentelijke samenwerking opgenomen beperkingen op de doelstellingen versoepelen.

Meervoudige doelstellingen zijn vandaag enkel toegestaan als zij een inhoudelijke of functionele samenhang vertonen. Dat betekent dat niet telkens een nieuw samenwerkingsverband opgericht moet worden om nieuwe doelstellingen in een samenwerkingsverband te realiseren.

Ik zal erover waken dat de voorgenomen versoepeling geen uitholling van de gemeentelijke bevoegdheden, zoals dat het geval was vóór de totstandkoming van het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking, mee kan brengen.

Integratie van het decreet intergemeentelijke samenwerking in het Decreet Lokaal Bestuur

Bovenop de bovengenoemde specifieke aanpassingen zal ik aan het einde van de regeerperiode het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking integreren in het Decreet Lokaal Bestuur. Ik zal dat doen overeenkomstig de algemene principes die ik bij het opmaken van dat decreet zal hanteren (zie ook OD 3.6 Decreet lokaal bestuur) en ook gebruikmaken van de bevindingen vervat in het evaluatierapport, *Evaluatie van het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking, Rapport van de werkgroep VVSG en ABB* van 5 februari 2014.

Tot slot zal de Vlaamse Regering, in overleg met de gemeenten en vanuit een streven naar efficiëntiewinst een meer coherent beleid op het openbaar domein, een geïntegreerde visie ontwikkelen op de leidinggebonden nutssectoren (gas, elektriciteit, water, eventueel ook kabel en riolering). We zoeken naar een gepaste bovengemeentelijke schaal om de gemeentelijke participaties in deze sectoren te bundelen.

We creëren een decretale basis voor de gemeentelijke participaties in de energiesector (ter vervanging van artikel 180 van de Programmawet van 1994). Tegelijkertijd organiseren we toezicht op deze participaties door een striktere definiëring van het gemeentelijk belang.

Met het oog op het uitvoeren van deze doelstellingen organiseer ik overleg met de betrokken vakministers om in onderlinge samenspraak de vereiste decretale initiatieven te nemen.

3.4 OD Binnengemeentelijke decentralisatie

Elementen uit het regeerakkoord

De grootste steden krijgen de autonomie om hun binnengemeentelijke decentralisatie te regelen.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

Het is mijn bedoeling om in het "Decreet Lokaal Bestuur" de bestaande regelgeving met betrekking tot de districtsbesturen drastisch in te perken zodat de steden die op basis van de Grondwet in aanmerking komen om te opteren voor een binnengemeentelijke decentralisatie, maximaal autonomie krijgen om die decentralisatie vorm te geven op het vlak van de werking en de bevoegdheden van de organen.

3.5 OD Evenwicht tussen de lokale besturen en de eredienstbesturen

Elementen uit het regeerakkoord

*In het regeerakkoord werd overeengekomen om de *erkenningprocedure voor de lokale geloofsgemeenschappen te wijzigen. Voortaan vragen we eerst het advies van de diensten van de Veiligheid van de Staat. Als dat positief is winnen we ook het advies van het lokaal bestuur in.**

De vorige Vlaamse Regering wijzigde de regelgeving met betrekking tot de lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten (het decreet van 7 mei 2004 en zijn uitvoeringsbesluiten). De publiekrechtelijke besturen die het materiële van de eredienst beheren (de rooms-katholieke kerkfabrieken en centrale kerkbesturen én hun tegenhangers in de andere erkende erediensten) zijn versterkt in hun werking (o.a. meer bevoegdheden voor de centrale kerkbesturen), de mogelijkheden van de lokale besturen in hun omgang met die erkende lokale geloofsgemeenschappen zijn toegenomen (o.a. de mogelijkheid voor de gemeentebesturen om de meerjarenplannen van de kerkfabrieken niet alleen goed- of af te keuren maar ook te wijzigen) en er is een rechtszekere procedure opgenomen voor de fusies van of grenswijzigingen aan de erkende geloofsgemeenschappen.

Binnen de huidige context van de verhoudingen tussen overheid en erediensten zal ik op dit vlak de regelgevende rust proberen te bewaren. Ik zal mijn volledige medewerking verlenen aan grenscorrecties van parochies om de gebiedsomschrijvingen van de erkende lokale geloofsgemeenschappen samen te laten vallen met de administratieve grenzen van de steden en gemeenten. Tevens zal ik een nieuwe poging ondernemen om, in uitvoering van artikel 92bis, §2, h van de BWHI, een samenwerkingsakkoord met de andere gewesten af te sluiten met betrekking tot de gewestgrensoverschrijdende eredienstbesturen.

In uitvoering van het regeerakkoord zal ik de administratieve procedure die gepaard gaat met de erkenning van een nieuwe lokale geloofsgemeenschap wijzigen. De procedure die vandaag van toepassing is, houdt in dat de adviezen van de lokale besturen tegelijkertijd gevraagd worden met het advies van de federale overheid (de minister van Justitie), waarvan het advies vanwege de diensten van de Veiligheid van de Staat een deel uitmaakt. In het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 werd overeengekomen dat de

erkenningprocedure automatisch wordt opgeschort als de federale overheid een negatief advies geeft dat gegrond is op elementen die de veiligheid van de staat of de openbare orde aanbelangen.

Doordat voor de lokale besturen een vervaltermijn geldt voor het uitbrengen van een advies, terwijl dat voor de federale overheid niet het geval is, is het veelal zo dat het advies vanwege de federale overheid als laatste ontvangen wordt. De concrete gevolgen daarvan zijn nogal ongelukkig. De betrokken geloofsgemeenschap heeft maanden moeten wachten op de adviezen en wordt dan helemaal op het einde geconfronteerd met een abrupt stopzetten van de procedure. Ook voor de betrokken gemeente- en provinciebesturen is dit geen wenselijke situatie, want zij hebben vaak al een advies uitgebracht voor de erkenning die om veiligheidsredenen geen doorgang vindt.

Ik zal van het advies van de federale overheid een afzonderlijke eerste stap in de procedure maken, om bovenstaande te vermijden: enkel de dossiers van die geloofsgemeenschappen waartegen geen veiligheidsbezwaren worden geuit, worden nog voor advies voorgelegd aan de gemeente- en provincieraden.

Voor deze aanpassing is geen wijziging van de regelgeving nodig. Het advies van de betrokken lokale besturen wordt immers geregeld in het erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005, terwijl het advies van de federale overheid geregeld wordt in het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008.

Zodra ik een nieuwe aanvraag tot erkenning van een lokale geloofsgemeenschap ontvang, zal ik onmiddellijk de nieuwe procedure toepassen en zal ik, na een eerste controle op de volledigheid van het aanvraagdossier, eerst het advies vragen van de federale overheid en pas daarna, als dat advies gunstig is, dezelfde vraag richten tot de betrokken lokale besturen.

3.6 OD Decreet lokaal bestuur

Elementen uit het regeerakkoord

De nieuwe verhouding tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen, verankeren we in een nieuw decreet 'lokaal bestuur', dat in de plaats komt van de bestaande decreten (Gemeentedecreet, OCMW-decreet en decreet Intergemeentelijke Samenwerking), en dat resulteert in een verregaande inperking en vereenvoudiging van de bestuurlijke regels, rekening houdend met de voortschrijdende digitalisering. We versterken daarbij de gemeentelijke democratie, onder meer door het voorzitterschap van de gemeenteraad in alle gemeenten te laten opnemen door een gemeenteraadslid zonder uitvoerend mandaat'.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

Een algemene vaststelling is dat de huidige organieke regelgeving al te veel detailregelingen bevat. Een grondige vereenvoudiging is aan de orde en moet van toepassing worden op elk van de verschillende lokale besturen: gemeenten, OCMW's en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. In het regeerakkoord is afgesproken deze regels te vereenvoudigen. Daarnaast bevat het regeerakkoord een aantal andere specifieke afspraken op het vlak van de vereenvoudiging van de politieke en bestuurlijke werking, op het vlak van het vergroten van de gemeentelijke democratie, op het vlak van de structuren zelf. Ik verwijs bij wijze van voorbeeld naar de voorgenomen integratie van de OCMW's in de gemeenten, naar de aanpassingen aan de wijze waarop de gemeenten onderling kunnen samenwerken, al dan niet met andere partners, naar de intentie om het voorzitterschap van de gemeenteraad te laten opnemen door een raadslid zonder uitvoerend mandaat. Al die elementen worden samengebracht in één omvattend Decreet Lokaal Bestuur.

Ik zal een ontwerp van Decreet Lokaal Bestuur voorbereiden. Dat Decreet Lokaal Bestuur moet alle organieke regels met betrekking tot de gemeenten, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de OCMW's bevatten. Het zal de bestaande afzonderlijke organieke decreten, met name het Gemeentedecreet, het OCMW-decreet en het decreet betreffende de intergemeentelijke samenwerking vervangen. Uiteraard zal dat gebeuren met respect voor de fundamentele beginselen die aan het gemeentedecreet ten grondslag liggen, waaronder het vergroten van de lokale autonomie en de versterking van de lokale democratie en, in het bijzonder, de gemeenteraad.

Met het Decreet Lokaal Bestuur beoog ik vooreerst drie algemene en onderling samenhangende doelstellingen te realiseren. Ik wil de organieke regels voor gemeenten, de (geïntegreerde) OCMW's en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in één logisch gestructureerd en samenhangend decreet onderbrengen, met bijzondere aandacht voor de lees- en kenbaarheid van de regels die voor elke overheid dezelfde zijn enerzijds en voor de regels die specifiek gelden voor een overheid anderzijds.

De integratie van de organieke decreten zal ik koppelen aan een inperking en vereenvoudiging van de regels. Dat moet leiden tot een maximaal deregulerend effect en minder detailregelingen. Kaderstellende organieke bepalingen die sturen op hoofdlijnen moeten de regel zijn.

Tot slot streef ik naar organieke regels die getuigen van vertrouwen en die derhalve veel meer ruimte bieden voor de lokale autonomie (maatwerk).

Daarnaast beoog ik er specifieke doelstellingen mee te realiseren, waarvan ik de meest reeds in deze beleidsnota aan bod liet komen. Het gaat om:

- de vereenvoudiging van het administratief toezicht ex post en de afschaffing van het goedkeuringstoezicht (OD 2.2),
- de volledige integratie van het OCMW in de gemeente (OD 3.1),
- het verhogen van de bestuurskracht van gemeenten door hen meer bevoegdheden, meer ruimte te geven op het vlak van hun interne organisatie, in het bijzonder op het vlak van personeelsbeleid en om het vrijwaren van een neutrale dienstverlening (OD 3.2.),
- wijzigingen op vlak van de intergemeentelijke samenwerking (OD 3.3)
- meer stedelijke autonomie inzake binnengemeentelijke organen (OD 3.4),
- meer democratie met onder andere een voorzitter van de gemeenteraad die geen lid is van het college van burgemeester en schepenen
- schaaldifferentiatie op basis van het inwonersaantal gekoppeld aan autonomie, bevoegdheden en taken van lokale besturen.

Al die algemene en specifiek doelstellingen samenbrengen in één omvattend Decreet Lokaal Bestuur is een bijzonder complexe aangelegenheid die veel studiewerk, overleg en tijd vergt. Ik plan dit Decreet Lokaal Bestuur niet eerder dan in de loop van 2017 aan het Parlement voor te leggen, en in werking te doen treden vanaf de nieuwe lokale bestuursperiode. Anderzijds moeten de nieuwe werkingsregels voor de nieuwe lokale besturen toch ook voldoende op tijd bekend zijn. Dit alles betekent niet dat intussen geen wijzigingen kunnen gebeuren om uitvoering te geven aan deelaspecten, opgenomen in het regeerakkoord. Zo is het mijn bedoeling om de wijzigingen om meer vrijheidsgraden te creëren op vlak van interne organisatie en personeel en de wijzigingen aangaande het algemeen bestuurlijk toezicht vooraf te laten gaan aan het Decreet Lokaal Bestuur.

Wat betreft de voorgenomen aanpassingen en vereenvoudigingen aan de organieke regelgeving zal ik overleg plegen met de lokale besturen, in voorkomend geval, via de paritair samengestelde commissie Vlaanderen-lokale besturen.

4 Strategische doelstelling: financieel verantwoordelijke lokale besturen

4.1 OD Financiële transparantie voor de burger, het lokaal bestuur en toezichhoudende overheid

De financiën van de lokale besturen vormden de vorige regeerperiode een permanent aandachtspunt. Enerzijds omwille van de algemeen verslechterende financiële situatie, anderzijds door de introductie van de beleids- en beheerscyclus (BBC) bij de gemeenten, de OCMW's en de provincies. BBC is een systeem van planning (budgettering), registratie (boekhouding) en rapportering (jaarrekening) van zowel de financiële als de niet-financiële basisgegevens van het lokaal bestuur. De geleidelijke implementatie van BBC vanaf 2011 vergde een grote inzet van middelen. Voor elk lokaal bestuur betekende dit een omvattend veranderingstraject waarbij vele personeelsleden zijn betrokken. Voor het Agentschap Binnenlands Bestuur was het een hele uitdaging om een zo maximaal mogelijke ondersteuning te bieden.

Voor een definitieve evaluatie van BBC is het nog te vroeg: pas sinds 2014 is BBC veralgemeend ingevoerd bij de gemeenten, de OCMW's en de provincies. Vele gemeenten moeten nog hun eerste BBC-jaarrekening opmaken in de eerste jaarhelft van 2015. Maar het is nu reeds duidelijk dat BBC belangrijke voordelen biedt. Door het belang van het meerjarig perspectief en de expliciete verbanden tussen de financiële gegevens en de beleidsdoelstellingen is er meer transparantie ontstaan voor alle betrokkenen en worden beleidsopties geëxpliciteerd. Bovendien zijn heel wat efficiëntieverbeteringen mogelijk nu diverse delen van het lokaal bestuur (gemeente, OCMW, verzelfstandigde entiteiten) dezelfde boekhouding voeren. En ten slotte maakt BBC, en vooral de uitgewerkte digitale rapportering van de beleidsrapporten (meerjarenplan, budget, de trimestriële uitvoeringsgegevens en de jaarrekening) het mogelijk dat voldaan kan worden aan de rapporteringsvereisten die Europa oplegt aan de lidstaten, inclusief aan de lokale overheden.

Een duurzame financiële gezondheid van de lokale besturen blijft ook deze regeerperiode een bijzonder aandachtspunt van mezelf en van de gehele Vlaamse Regering, ook in tijden van geringe economische groei en in de wetenschap dat de Vlaamse Regering een belangrijke (zie operationele doelstelling 4.2.) rol speelt in de houdbaarheid van de lokale financiën. Beleidskeuzes op lokaal vlak (uiteraard) én op federaal vlak zijn eveneens van wezenlijk belang.

Ik wijs in dit verband op de ruimere context. Met het oog op het verhogen van de begrotingsdiscipline in de lidstaten van de Europese unie werd de Europese regelgeving betreffende de financiën van de overheid in al haar geledingen aanzienlijk verstrengd (vooral in de zogenaamde sixpack en twopack, met in het bijzonder de richtlijn 2011/85/EU van 8 november 2011 en de verordening 473/2013 van 21 mei 2013). Dat geldt niet zozeer voor de gehanteerde criteria van het Groei- en Stabiliteitspact op zich (overheidstekort van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP) en overheidsschuld van maximaal 60% van het BBP), dan wel voor de correcte toepassing van die criteria. Om vast te stellen of een lidstaat aan de Europese regels voldoet, moet de volledige overheidssector worden meegenomen, dus niet enkel de centrale overheden, maar ook de lokale besturen en heel wat verzelfstandigde entiteiten en samenwerkingsverbanden die de lokale besturen hebben opgericht. De Europese instanties kijken er nu veel nauwgezetter dan vroeger op toe dat voor alle entiteiten die binnen de zogenaamde 'perimeter' vallen, de financiële gegevens worden aangeleverd.

Mijn beleid is erop gericht om, met behulp van het instrument van de BBC, de transparantie van de lokale financiën te verhogen en de structurele gezondheid ervan te verzekeren door een systeem van knipperlichten te installeren die tijdig waarschuwen bij financieel onheil en tijdig de betrokkenen op hun verantwoordelijkheid te wijzen.

Zonder dat ik wil raken aan de essentie, wil ik BBC in de loop van de regeerperiode aan een grondige evaluatie onderwerpen, en dit vanuit het perspectief van de diverse belanghebbenden: de lokale uitvoerende macht, de gemeenteraadsleden van meerderheid en oppositie, de belangstellende burger, de Vlaamse en Europese toezichthouder. Onderdeel van deze evaluatie zal zeker zijn of de digitale rapporten voldoende financiële- en beleidsinformatie verschaffen. Meten de BBC-normen (het resultaat op kasbasis die het toestandsevenwicht meet en de autofinancieringsmarge die de structurele gezondheid meet) wat ze beweren te meten (de structurele gezondheid)? En welke is de precieze relatie met de normen en de methodologie die Europa hanteert, het ESR? Volstaan de bestaande regels om de impact van de lokale besturen op het ESR-saldo van de Belgische overheid binnen het afgesproken meerjarig traject op te volgen? Zeker zal ook aandacht gaan naar de mate waarin de normen mogelijke perverse effecten zouden hebben, zoals het niet doorvoeren of vertragen van investeringen, hoewel die financieel haalbaar en verantwoord zijn.

Ik wens het toepassingsgebied van de BBC te verruimen. Idealiter vormt BBC hét financieel en beleidssysteem voor de gehele Vlaamse publieke lokale sector. Vanaf het budgetjaar 2015 moeten alle verzelfstandigde agentschappen (autonome gemeentebedrijven, autonome provinciebedrijven en OCMW-verenigingen van publiek recht die geen ziekenhuis zijn) de BBC toepassen. In het kader van de evaluatie van het decreet intergemeentelijke samenwerking zal ik de mogelijkheid en wenselijkheid onderzoeken om de BBC toe te passen op (alle of sommige) intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Ik zal met mijn federale collega bevoegd voor Binnenlandse Zaken contact opnemen om na te gaan of de politie- en brandweerzones in het Vlaamse Gewest ook niet gebruik kunnen maken van het BBC-systeem, op voorwaarde uiteraard dat dit systeem de voor de federale overheid noodzakelijke rapporteringen kan verschaffen.

Sommige extern verzelfstandigde agentschappen van privaatrechtelijke aard, die bijvoorbeeld een vzw of een vennootschapsboekhouding voeren, kunnen volgens de Europese regels ook tot "de overheidssector" behoren. Gedurende deze regeerperiode zal ik de volledige lokale overheidssector (in ESR-termen) in kaart brengen en de noodzakelijke financiële gegevens verzamelen.

Dat BBC wordt gebruikt en de beleidsrapporten (meerjarenplan, budget, jaarrekening) digitaal worden doorgestuurd naar de Vlaamse overheid is een noodzakelijk iets, maar niet voldoende. De boekhouding moet lokaal correct worden gevoerd, de aangeleverde gegevens moeten betrouwbaar zijn. Dit is uiteraard van primordiaal belang voor de lokale besturen zelf en de Vlaamse overheid; het is eveneens een Europese verplichting. Europa vereist een nauwgezet toezicht en een onafhankelijke audit op de vooropgestelde begrotingsdoelstellingen, de boekhouding en de gerapporteerde cijfers. In de Vlaamse context wordt dat toezicht vorm gegeven in het kader van het bestuurlijk toezicht, met name het bestuurlijk toezicht op de beleidsrapporten van de lokale besturen. Ik zal dan ook mijn administratie opdracht geven om het proces "bestuurlijk toezicht op de beleidsrapporten" te evalueren en volop gebruik te maken van de middelen die de digitale rapportering biedt om eventuele fouten in de beleidsrapporten op te sporen. Deze strikte toepassing van de toezichtregels is noodzakelijk en betekent concreet dat ik systematisch zal optreden tegen de jaarrekeningen waarvoor er onvoldoende zekerheid bestaat over het ware en getrouw beeld en de meerjarenplannen die niet voldoen aan de criteria van financieel evenwicht.

Ook het onafhankelijke agentschap "Audit Vlaanderen" kan een rol spelen in het auditeren van de financiële processen van de lokale overheden en de mate waarin de financiële- en beleidsinformatie correct gebeurt.

Ten slotte wil ik die grote hoeveelheid van gegevens die de beleidsrapporten van de lokale besturen opleveren op een gebruiksvriendelijke manier ter beschikking stellen van

de lokale besturen zelf en van alle belangstellenden. De grote hoeveelheid data zal worden verwerkt tot bruikbare beleidsinformatie die iedereen moet toelaten:

- De financiële situatie van zijn lokaal bestuur in zijn geheel te beoordelen (niet louter van de gemeente alleen, maar van de gemeente, het OCMW en de verzelfstandigde agentschappen);
- De financiële situatie van zijn lokaal bestuur te benchmarken met de andere besturen.

Dit alles moet niet alleen de transparantie van de lokale financiën verbeteren, maar ook de lokale bestuurders mogelijke efficiëntieverbeteringen aanreiken én het lokaal democratisch debat stimuleren.

4.2 OD Vereenvoudiging van de financiële stromen

Elementen uit het regeerakkoord

Het regeerakkoord bevat ter zake de volgende bepalingen:

Integratie sectorale subsidies in het Gemeentefonds

'we integreren volgende sectorale subsidies aan lokale besturen in het Gemeentefonds: lokaal cultuurbeleid, lokaal jeugdbeleid, lokaal sportbeleid, flankerend onderwijsbeleid, bestrijding kinderarmoede, gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking, integratiesubsidies. De verdeling van het totale bedrag dat hierdoor wordt toegevoegd aan het Gemeentefonds, zal gebeuren in overeenstemming met het aandeel dat de gemeenten in 2014 krijgen uit al deze subsidieregelingen samen. De groeivoet van het Gemeentefonds is niet van toepassing op dit bedrag. Voor de gemeenten in het Brussels hoofdstedelijk gewest en voor de faciliteitengemeenten in de Vlaamse Rand blijft de huidige regeling van kracht'.

Vereenvoudiging financiële stromen van Vlaanderen naar de lokale besturen

'We vereenvoudigen de financiële stromen van Vlaanderen naar de lokale besturen drastisch en houden twee fondsen over: het Gemeentefonds voor de algemene financiering en een Investeringsfonds.

We houden vast aan de jaarlijkse groeivoet van het Gemeentefonds (3,5%)

We schaffen het Stedenfonds af en voegen de middelen toe aan de bijzondere financiering voor de centrumsteden van het huidige Gemeentefonds, met respect voor de huidige verhoudingen.

We bundelen de middelen van het federale grootstedenbeleid, de stadsvernieuwingsprojecten en het Plattelandsfonds in een Investeringsfonds ter ondersteuning van de lokale investeringen, met respect voor de huidige focus en verhoudingen. Ook hier vergroten we de beleidsautonomie van de gemeenten en beperken we de administratieve lasten voor de gemeenten tot het minimum (ex post controle). De grootste steden kunnen desgewenst een trekkingsrecht krijgen op Vlaamse investeringssubsidies, waarbij ze hun aandeel autonoom kunnen besteden en beheren (onderwijs, rioleringen ...).

We behouden de Eliacompensatie en de middelen van het lokaal pact om investeringen in rioleringen te stimuleren'.

In maart 2013 publiceerde de Universiteit van Gent (prof. Christiaens) in opdracht van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken een studie waarin een inventarisatie is gemaakt van de financiële stromen van Vlaanderen naar de lokale besturen. De studie identificeerde (budgetjaar 2011) 66 verschillende financieringskanalen voor in totaal 4,6 miljard euro. In hun conclusies stelden de auteurs van de studie vragen bij de opportuniteit van de veelheid van deze (in monetaire termen uitgedrukt vaak zeer

bescheiden) instrumenten. Sinds 2011 is hierin geen vereenvoudiging, die velen ambiëren, bewerkstelligd. Eerder integendeel: het Plattelandsfonds (8 miljoen euro) en een sectorale subsidiestroom inzake kinderarmoede (4 miljoen euro) zijn nieuwe sectorale financieringsstromen die sindsdien zijn geïnitieerd.

In overeenstemming met de geciteerde passages uit het Vlaams regeerakkoord én als concretisering van de algemene beleidsoptie tot het geven van meer vertrouwen en beleidsruimte aan de lokale besturen is het mijn ambitie om de financiële stromen van Vlaanderen naar de lokale besturen te vereenvoudigen, transparanter te maken en dusdanig te organiseren dat de lokale besturen effectief meer beleidsvrijheid bekomen.

Vooreerst de grotere transparantie. Ik zal gebruik maken van de mogelijkheden van BBC (die door de lokale besturen ontvangen middelen vanuit de Vlaamse overheid registreert) én van het vernieuwde ORAFIN (die de middelen registreert die vanuit de Vlaamse begroting toegekend worden aan de individuele lokale besturen) om jaarlijks, in samenwerking met mijn collega bevoegd voor financiën en begroting, een status quaestionis op te maken van de financiële stromen van de Vlaamse overheid naar de lokale besturen. Dit kan het debat over de financiële verhoudingen tussen de beleidsniveaus accurater maken.

Verder zal ik ten laatste vanaf het budgetjaar 2016 enkele plan- en rapporteringsverplichtingen die vallen onder het zogenaamde planlastendecreet integreren als een aparte dotatie binnen het Gemeentefonds. Met het decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd (= het planlastendecreet) is een poging ondernomen om een aantal bestaande en gedetailleerde sectorale plan-, rapporterings- en subsidieregelingen te stroomlijnen en de bureaucratische last die hiermee gepaard ging te verminderen.

Hoewel deze werkwijze onmiskenbaar een stap vooruit betekent in de vereenvoudiging van de financiële en beleidsmatige relaties tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen blijft deze werkwijze uitgaan van een (weliswaar verminderde) sectorale Vlaamse sturing, van (weliswaar verminderde) plan- en rapporteringsverplichtingen en van sectorale, voorwaarden-gebonden, financiering. Het regeerakkoord 2014-2019 trekt een andere kaart. De volgende sectorale subsidieregelingen zullen we integreren in het Gemeentefonds:

- Het decreet van 28 april 1998 betreffende het integratiebeleid;
- Het decreet van 21 maart 2003 betreffende de armoedebestrijding;
- Het decreet van 22 juni 2007 inzake ontwikkelingssamenwerking;
- Het decreet van 30 november 2007 betreffende het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau;
- Het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid;
- Het decreet van 6 juli 2012 betreffende het lokaal cultuurbeleid;
- Het decreet van 6 juli 2012 houdende het stimuleren en subsidiëren van een lokaal sportbeleid;
- Het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.

Dit alles betekent concreet dat deze sectorale en aan voorwaarden gebonden subsidies verdwijnen ten voordele van een algemene basisfinanciering van de steden en gemeenten. Deze middelen worden niet geoormerkt in die zin dat ze verplicht moeten worden aangewend voor deze beleidsdomeinen, maar het is wel voor iedereen blijvend duidelijk wat hun oorsprong is. Ten slotte moet worden vermeld dat de groeivoet van 3,5% van het Gemeentefonds niet van toepassing is op deze aanvullende dotatie van het Gemeentefonds en dat de werklast die met deze sectorale subsidiestromen gepaard gaat,

zowel voor de Vlaamse overheid als voor de lokale besturen, verdwijnt. Conform OD 2.4 (Efficiënt en wederkerig uitwisselen van beleidsinformatie) zal ik op basis van de cijfergegevens van de lokale besturen opvolgen hoe hun uitgaven voor diverse beleidsvelden evolueren.

De verdere vereenvoudiging van de grote financiële stromen van Vlaanderen naar de lokale besturen zal gebeuren conform het regeerakkoord en met maximale aandacht voor de administratieve eenvoud van afhandeling en de grootst mogelijke bestedingsautonomie voor de lokale besturen. Meer bepaald ambieer ik om met het oog op invoering vanaf het budgetjaar 2017 de volgende wijzigingen door te voeren:

- De integratie van de middelen van het huidige stadsvernieuwingsfonds, de middelen van het (tot voor kort) federale grootstedenfonds en het recente Plattelandsfonds in één Investeringsfonds, met respect voor de huidige focus en verhoudingen. De opname van de middelen door de lokale besturen moet op een eenvoudige wijze kunnen gebeuren;
- De afschaffing van het Stedenfonds en het toevoegen van de middelen aan de bijzondere financiering van het huidige Gemeentefonds, met respect voor de huidige verhoudingen;
- Het behoud van de jaarlijkse groeivoet van het Gemeentefonds (3,5);
- Het behoud van de Eliacompensatie (als aanvullende dotatie binnen het Gemeentefonds) en de middelen van het Lokaal Pact uit 2008 om de investeringen in de rioleringen te stimuleren;
- In samenwerking met mijn collega bevoegd voor werk het omturnen van de (voorwaarden-gebonden) GESCO-financiering tot een basisfinanciering voor de gemeenten. Hiertoe zal (gelijkaardig als voor de Elia-dotatie) een aanvullende dotatie binnen het Gemeentefonds worden gecreëerd;
- Het bewaken dat de financiële middelen die gepaard gaan met de persoonsgebonden bevoegdheden die vandaag nog door de provincies worden uitgevoerd maar worden overgedragen naar de lokale besturen, volledig terecht komen bij de lokale besturen, waarbij rekening wordt gehouden met de besparingen die de provincies moeten realiseren.

Met deze (financiële) maatregelen en tegemoetkomingen wil de Vlaamse Regering, in ook voor haar budgettair zeer moeilijke tijden, de financieringsstromen van Vlaanderen naar de lokale besturen in algemene termen op peil houden en vereenvoudigen en hiermee een substantiële bijdrage leveren tot een duurzame financiële situatie van de lokale besturen.

5 Strategische doelstelling: stedenbeleid als innovatieve inspiratiebron

5.1 OD Steden ondersteunen in aanpak van belangrijke maatschappelijke problematieken

Steden en stedelijke gebieden zijn de plaatsen bij uitstek waar veel belangrijke maatschappelijke uitdagingen zich voordoen. Tegelijkertijd is de stad het werkveld waar nieuwe oplossingen bedacht, aangereikt en getest worden om deze uitdagingen aan te pakken. Daarom wil ik steden ondersteunen bij een aantal sleuteluitdagingen door een gerichte samenwerking met andere Vlaamse beleidsdomeinen. In een meerjarig programma zet ik de instrumenten van stedenbeleid gebundeld en gefocust in, en creëer ik een gedeelde agenda met de bevoegde collega-ministers en beleidsdomeinen. De basis hiervoor is de transversale aandacht voor steden in het regeerakkoord en de hefboomuitdagingen die binnen de steden leven. Het kan hierbij gaan om volgende sleuteluitdagingen: het zorgen voor slimme stedelijke logistiek en duurzame distributie, het realiseren van multifunctionele infrastructuur, het ontwikkelen van performante en efficiënte verkeers- en vervoersnetwerken, het creëren van vernieuwende energieoplossingen voor de stad, het zorgen voor een groene gezinsvriendelijke en klimaatsadaptieve stad, het ondersteunen van nieuwe economie en de kringloopeconomie, het versterken van het stedelijk woonbeleid en slimme verdichting, het verminderen van armoede en sociale achterstelling, het versterken van inburgering en integratie enz.

Via een meerjarige (enkele thema's voor ganse legislatuur) of jaarlijkse focus (één thema per jaar) bepaal ik in afstemming met de collega-minister via een samenwerkingsprotocol onze gedeelde ambities, welke elementen daarbij belangrijk zijn en hoe elk domein zijn instrumenten gericht en gefocust zal inzetten. Op deze manier creëren we een gebundeld hefboomeffect.

De aanpak van het radicalisme en het fundamentalisme zie ik hierbij alvast als een van de sleuteluitdagingen waarmee onze samenleving geconfronteerd wordt. Ik wil inzetten op een preventieve aanpak. Dat vereist een transversale aanpak waarbij zowel verschillende beleidsdomeinen binnen de Vlaamse overheid (onderwijs, welzijn, tewerkstelling en jeugd...) als verschillende andere bestuursniveaus (lokaal, regionaal, federaal, Europees) betrokken zijn. Hieromtrent is het relevant te wijzen op het feit dat veel van de repressieve beleidsinstrumenten zich op het federale niveau bevinden. Op Vlaams niveau zitten hefboomen op het vlak van inclusie en preventie. Ik zal een overlegplatform met experts uit de bevoegde administraties oprichten, dat op structurele basis zal samenkomen. De coördinatie van dit overleg gebeurt door het Agentschap voor Binnenlands bestuur dat als centraal aanspreekpunt tevens de verbindingspersoon met de federale overheid en de politie- en veiligheidsdiensten zal optreden zodat ook daar uitwisseling en afstemming optimaal kan verlopen.

5.2 OD Blijven investeren in plattelands- en stadsontwikkelingsprojecten

De middelen voor stadsvernieuwing, het geregionaliseerde budget op basis van de 6^e staatshervorming voor de contracten 'duurzame stad' en het Plattelandsfonds zal ik samen met mijn collega bevoegd landbouw bundelen in een Investeringsfonds voor gerichte stads- en plattelandsontwikkeling. Dit zal vanaf het budgetjaar 2017 gebeuren op basis van een evaluatie van de diverse instrumenten en met betrokkenheid van de steden en plattelandsgemeenten met respect voor de huidige focus en verhoudingen.

Voor een goede opvolging en inkanteling van het federaal grootstedenbeleid voorzie ik in 2015 en 2016 een verdere ondersteuning van de betrokken steden via facultatieve toelagen.

De stadsvernieuwingsprojecten hebben de steden een positieve dynamiek gegeven. Dit is zichtbaar en voelbaar in alle steden. De projectsubsidie was hierbij een sterk middel om private investeringen aan te moedigen en gezamenlijke publieke en private baten te realiseren. Met de huidige stadsvernieuwingsprojecten zijn bijvoorbeeld 3.920 woningen gerealiseerd en zijn er nog 12.214 gepland. Ook is er 509.795 m² groenruimte verwezenlijkt en staat er nog 878.297 m² groen op stapel binnen de lopende stadsvernieuwingsprojecten. De stadsvernieuwingssubsidies zorgen ook mee voor de realisatie van kinderopvang, scholen, multifunctionele ruimtes, jeugdcentra, kunst- en creatieruimte, ondernemingsruimte, woonzorgcentra, studentenkamers e.d. Zo is er o.a. 79.810 m² ruimte voor handel, horeca, diensten en bedrijfsruimte gerealiseerd en is er nog 534.527 m² gepland (in uitvoering). Naast groenruimte zorgen de stadsvernieuwingsprojecten ook voor andere (verharde) publieke ruimte. Hier gaat het om 718.368 m² gerealiseerde verharde publieke ruimte en is er nog 811.813 m² gepland.

Toch zijn er ook leer- en verbeterpunten omtrent de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten. De belangrijkste moeilijkheid is dat geïntegreerde projecten meestal erg lange termijn gericht zijn en door de complexiteit ook vaak vertraging oplopen. Hierdoor worden de subsidies niet altijd even optimaal benut. De verplichte private inbreng van 30% private middelen is meestal een meerwaarde, maar soms verhoogt ze de complexiteit en is ze een vertragende factor.

Daarom wil ik de huidige stadsvernieuwing samen met de steden en de jury evalueren en waar mogelijk heroriënteren. Hierbij wil ik de ondersteuningsmogelijkheden voor grote geïntegreerde stadsvernieuwingsprojecten behouden als de timing van projecten realistisch is en de subsidies een sterke hefboom betekenen voor het verder proces. Daarnaast wil ik oog hebben voor het ondersteunen van projecten die op korte termijn realiseerbaar zijn en een meerwaarde betekenen. Daarom wil ik ook meer opteren voor thematische stadsontwikkeling. Deze wil ik focussen op de geselecteerde sleuteluitdagingen. Dit kan een hefboom genereren naar andere domeinen en omgekeerd, en kan ik specifieke stedelijke uitdagingen richter en meer op maat ondersteunen. Voor 2015 en 2016 wil ik dit binnen het huidige decreet trachten te realiseren. Daarna wil ik daar binnen een nieuw decreet en uitvoeringsbesluit in het kader van het Investeringsfonds aandacht voor hebben. Van de inbreng van private middelen wil ik bij de thematische stadsontwikkeling meer een evaluerend criterium maken dan een verplichting. Daarnaast wil ik ook de kansen en implementatiemogelijkheden van een rollend fonds onderzoeken.

In het kader van de geselecteerde uitdagingen zijn volgende thema's voor thematische stadsontwikkeling mogelijk:

- Het realiseren en faciliteren van duurzame (stadsregionale) mobiliteitsoplossingen met o.a. oog voor slimme stadsdistributie.
- Het faciliteren en realiseren van aanpasbare, combineerbare en multi-inzetbare infrastructuur voor kinderopvang, onderwijs, (sociaal) wonen en zorg, ...
- Het realiseren van innovatieve wijkgerichte energieprojecten. Dit kan gepaard gaan met het realiseren van sociale innovatieprojecten die kansarmoede en achterstelling tegengaan en kansen creëren (o.a. sociaal economie projecten).
- Het realiseren en optimaliseren van fijnmazig en innovatief groen om dichtbevolkte wijken klimaatsadaptatief en leefbaarder te maken.
- Het stimuleren van nieuwe economie en de kringlooeconomie in de steden.
- ...

De finaliteit ervan bestaat uit het faciliteren van nieuwe antwoorden op actuele stedelijke uitdagingen die de leefkwaliteit van de steden verhogen, zoals het samenleven van gemeenschappen, het organiseren van ruimtelijke verdichting, duurzame mobiliteit, betaalbaar en kwalitatief wonen, zuinig energiegebruik of het omgaan met klimaatverandering.

Momenteel realiseren de steden nog vijfendertig projecten met projectsubsidie en lopen er twaalf conceptbegeleidingen. De accountmanagers Stadsprojecten begeleiden deze lopende projecten in nauw overleg met de betrokken steden en sturen waar nodig bij. De verdere opvolging van de goedgekeurde stadsvernieuwingsprojecten blijft gebeuren door een kwaliteitskamer (voor projectsubsidies) en regieteam (voor conceptsubsidies). Deze ondersteuning en begeleiding zijn immers belangrijk om de ambities van de stadsvernieuwingsprojecten te verzekeren en de projecten zo goed mogelijk te faciliteren. De toekomstige ondersteuning wil ik samen met de jury en het regieteam bekijken.

De conceptsubsidie, een klein hefboombudget om een ontwerp van een stadsvernieuwingsproject of bepaalde luiken daarin te ondersteunen, wil ik versterken. Voor de conceptsubsidies neem ik mij voor om het maximum subsidiebedrag op te trekken tot 100.000 euro. De complexiteit van de stedelijke uitdagingen binnen stadsvernieuwing stijgt immers, waardoor de vragen aan de conceptbegeleiding bijgevolg ook inhoudelijk omvattender en verscheiden zijn. Dit vergt meer multidisciplinariteit van het begeleidend team.

Voor het Investeringsfonds zullen respect voor de huidige focus en verhoudingen, respect voor de lokale autonomie, trekkingsrechten voor de grootste steden, en het ondersteunen van stadsontwikkeling gelinkt aan Vlaamse en stedelijke sleuteluitdagingen voor de overige centrumsteden en de provinciale steden de uitgangspunten zijn. Bij de inzet van het Investeringsfonds zal ik ook onderzoeken in welke mate dit kan aansluiten bij het Europese subsidiebeleid voor de steden.

5.3 OD De uitbouw van 'aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden' faciliteren en ondersteunen.

Stadsmonitor

Monitoring is één van de bouwstenen van goed beleid. Het Vlaamse Stedenbeleid zal dan ook verder inzetten op het uitbouwen van zijn trekkersrol inzake dataverzameling over stedelijke thema's. De Stadsmonitor is hiervoor een uitstekend instrument dat dienst doet als omgevingsmonitor, zowel voor de 13 centrumsteden, als voor andere beleidsniveaus.

Ik zal de nieuwe editie van de Stadsmonitor voorstellen op een congres in het voorjaar 2015. Een belangrijke vernieuwing is de toevoeging van een luik over 'Gezinsvriendelijke steden'. De mening van kinderen en jongeren kwam tot nu toe niet aan bod in de Stadsmonitor. Zij zijn nochtans een goede graadmeter voor de leefbaarheid van een stad en de gezinsvriendelijkheid, en krijgen daarom in deze editie extra aandacht. Na de voorstelling van de Stadsmonitor volgen er presentaties aan de colleges en managementcomités in de 13 centrumsteden met meer gedetailleerde informatie per stad. In navolging van de SVR-studie 'Steden Binnenstebuiten' gebeuren vervolgens samen met de Studiedienst van de Vlaamse Regering diepte-analyses over actuele stedelijke vraagstukken aan de hand van de nieuwe cijfers van de Stadsmonitor.

De Stadsmonitor zal tijdens deze beleidsperiode een evaluatie ondergaan. Het Vlaamse Stedenbeleid ondersteunt daarbij het SBOVIII-onderzoek dat de impact en het gebruik van de Stadsmonitor zal onderzoeken. Tegen de gemeenteraadsverkiezingen van 2018 zal ik een nieuwe editie van de Stadsmonitor voorbereiden. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de steden. Deze editie zal naast een bevraging van de inwoners van de stad ouder dan 15 jaar, ook een bevraging van kinderen en jongeren bevatten.

Ondersteuning van innoverende en experimentele projecten van stedelijke actoren

Deze beleidsperiode zal ik innoverende en experimentele projecten van stedelijke actoren (verenigingen, bedrijven, enz.) ondersteunen die wonen en leven in de stad aantrekkelijker maken. Deze initiatieven van onderuit betekenen op korte termijn een belangrijke hefboom voor de leefbaarheid en het samenleven in wijken en buurten. Met een minimale subsidie krijg je heel voelbare projecten die mensen op sleeptouw nemen en enthousiasmeren. Ik zal deze ondersteuning waar mogelijk versterken en afstemmen op de andere ondersteuningsinstrumenten in het kader van de geselecteerde sleuteluitdagingen met andere domeinen. Ik wil hierbij ook oog hebben voor doorgroeifinanciering van innoverende en experimentele projecten. Een leerpunt rond sociaal innovatiebeleid is immers dat er naast opstartondersteuning ook nood is aan doorgroei-ondersteuning.

Een programmawerking op basis van gezamenlijk gedefinieerde sleutelkwesties

Op 14 juni 2013 keurde de Vlaamse Regering de basisprincipes en de fasering voor de stadsprogramma's goed (VR 2013 1406 DOC.0497-1BIS). Met het instrument stadsprogramma's wenst de Vlaamse Regering de bestuurlijke samenwerking tussen de steden en de Vlaamse overheid verder te ontwikkelen in functie van belangrijke sector- en schaaloverschrijdende uitdagingen. Het stadsprogramma is een proces waarbij lokale overheden, lokale actoren en de Vlaamse overheid samen tot een plan van aanpak wensen te komen rond gezamenlijk gedefinieerde sleutelkwesties.

Sinds de goedkeuring van de conceptnota door de Vlaamse Regering werden er drie pilootoefeningen opgestart. De drie pilootstadsprogramma's zijn: multi-inzetbare, aanpasbare en combineerbare infrastructuur (Antwerpen, Gent), klimaatneutraliteit (Gent) en duurzame stadsregionale mobiliteit (Roeselare). In het najaar 2014 wordt voor alle drie de pilootprojecten een onderhandelingsnota voorbereid met daarin de gezamenlijke ambities, de rollen die de stad en de Vlaamse overheid kunnen opnemen en gewenste veranderingen (op vlak van regelgeving, financiering, procesmanagement, enz.). De onderhandelingsnota wordt zowel voorgelegd aan het stadsbestuur als aan de voltallige Vlaamse Regering. Dit traject kan daarna leiden tot realisatie-overeenkomsten voor de concrete onderdelen. Deze overeenkomsten spitsen zich toe op de activiteiten/projecten en beschrijven de voorziene realisaties, specifieke regelingen en voorwaarden, de timing, de non-materiële en financiële ondersteuning en de betrokken verantwoordelijke actoren in de verschillende stappen van het project.

Ik wil deze pilootfase van de stadsprogramma's evalueren en bekijken of een bredere implementatie hiervan wenselijk is in de toekomst. Hiervoor zullen concrete scenario's uitgewerkt worden. Bijzondere aandacht hierbij gaat naar afstemming met andere programmatorische instrumenten binnen de Vlaamse overheid (vb. strategische projecten van Ruimte Vlaanderen).

Buurtstewards

Met het project 'buurtstewards' lever ik een bijdrage aan het Vlaams actieplan MOE(Roma)-migranten. In de centrumsteden, Antwerpen, Gent, Sint-Niklaas en Brussel (Vlaamse Gemeenschapscommissie), waar de instroom MOE-migranten en de concentratie aan Roma groot is, worden buurtstewards ingezet in die wijken waar het samenleven het felst onder druk staat. Dit loopt tot 31 augustus 2016. Daarna zal ik op basis van een evaluatie kijken hoe ik dit kan continueren en indien gewenst bijsturen. De tussentijdse beschouwing gaf de meerwaarde aan van de inzet van buurtstewards in de betrokken steden. Aandachtspunten blijven het beter doorgeven van kennis en leerprocessen aan reguliere diensten, organisaties en buurtwerkers en het meer leren uit succesverhalen en van de stappen naar het verhogen van zelfredzaamheid. Er is een klankbordgroep opgericht met vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid, de drie steden en de VGC, het Minderhedenforum, het Kruispunt Migratie-Integratie en het

Roma-netwerk. Het opzet van de klankbordgroep is om de Vlaamse omkadering voor de steden te duiden, het Roma-netwerk te betrekken, de inzet van de buurtstewards op te volgen en de uitwisseling tussen de steden te bevorderen. Ook leidt dit tot een studiedag rond gekleurde armoede voor de steden en de VGC.

Ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

Ik wil de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verder ondersteunen. De inbedding van het Stedenfonds in het Gemeentefonds geldt voor de 13 centrumsteden. De VGC zal ik verder ondersteunen via de aparte Stedenfondsconvenant 2014-2019. Hierin schetst de VGC welke maatschappelijke effecten ze wil bereiken en welke doelstellingen en prestaties ze hiervoor beoogt. De VGC kan ook projecten indienen voor de oproepen rond stadsontwikkelings- en innoverende projecten in het kader van de sleuteluitdagingen. Ik wil ook verder meewerken aan een meer geïntegreerde ondersteuning van de VGC voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van de 'Coördinatie Brussel'.

Europa

Ik werk actief mee aan de opbouw van een Europese stedelijke agenda. Dit gebeurt onder andere via deelname aan de halfjaarlijkse urban development group en bijeenkomst van Directeurs-Generaal bevoegd voor territoriale ontwikkeling Stedenbeleid.

In het kader van de geselecteerde sleuteluitdagingen voor de steden wil ik een horizontale aanpak op Vlaams niveau rond Europese subsidieprogramma's als hefboom inzetten om gezamenlijke uitdagingen aan te pakken en te stimuleren.

In het EU-cohesiebeleid 2014-2020 is er een luik 'duurzame stedelijke ontwikkeling' voorzien in EFRO voor de steden Antwerpen en Gent, met oog voor klimaatadaptatie, slim ruimtegebruik en de aanpak van achtergestelde gebieden. Ik zorg ervoor dat alle steden ook toegang hebben tot de projectoproepen rond KMO-ondersteuning, innovatie en CO2-neutrale economie binnen EFRO. Steden vervullen hierbij immers een belangrijke rol. Een domeinoverschrijdende begeleiding binnen de Vlaamse overheid is belangrijk voor het ontwerpen, beoordelen en opvolgen van oproepen in het kader van EFRO en ESF.

Het stimuleren van een legerichte benadering en kennisopbouw tussen en met steden rond stedelijke uitdagingen is een belangrijk aandachtspunt in mijn beleid. Dit is daarom ook verankerd in mijn beleidsinstrumenten en in de communicatie. Deze communicatie richt zich op het verspreiden van nieuwe inzichten en goede praktijkvoorbeelden. In deze legerichte benadering en communicatie gaat bijzondere aandacht naar de geselecteerde sleuteluitdagingen.

Ik werk ook aan een bredere onderzoeksagenda in de lijn van de geselecteerde uitdagingen om doelgerichte kennis over de steden en stedelijke ontwikkelingen wetenschappelijk op te bouwen en te verspreiden. Het Vlaamse Stedenbeleid werkt hiervoor zoveel mogelijk samen met andere partners binnen de Vlaamse overheid (bv. het pilootproject verontreinigde terreinen) en de diverse beleidsvoorbereidende steunpunten (bijvoorbeeld SBOV, Trado, Wonen, Ruimte). Het doel is om de steden en de Vlaamse overheid toe te laten hun beleid beter te onderbouwen en richting te geven. Ook het opvolgen van Europees onderzoek over stedelijke uitdagingen (bv. binnen JPI Urban Europe) staat op de agenda. Het Vlaamse Stedenbeleid zal zich inzetten om deze kennis ook breder op beleidsniveau kenbaar te maken.

6 Strategische doelstelling: een vlotte organisatie van de lokale verkiezingen 2018

6.1 OD Verkiezingsregelgeving verbeteren

Na de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 14 oktober 2012 heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur het juridische kader voor deze verkiezingen en de praktische organisatie ervan door de Vlaamse overheid grondig geëvalueerd. Deze evaluatie leidde tot een omstandig rapport waarin een groot aantal verbeteringsuggesties werden geformuleerd. Mijn voorganger heeft dat rapport op 16 april 2013 voorgesteld aan de Commissie Bestuurszaken van het Vlaams Parlement, waar het rapport zeer positief werd onthaald.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

Op 14 oktober 2018 hebben de verkiezingen plaats voor de vernieuwing van de gemeenteraden, van de provincieraden en in Antwerpen ook van de stadsdistrictsraden. In de zes Vlaamse faciliteitengemeenten rond Brussel en in de gemeente Voeren worden ook de OCMW-raden rechtstreeks verkozen.

Ik wens de verbeteringsuggesties die in het "evaluatierapport gemeente- en provincieraadsverkiezingen 14 oktober 2012" werden geformuleerd, om te zetten in een decreet dat het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 en het Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012 wijzigt, en waarmee de juridische basis zal worden gelegd om de lokale en provinciale verkiezingen op 14 oktober 2018 nog vlotter te laten verlopen. Eventuele aanvullende wijzigingen moeten tegelijkertijd in de regelgeving worden ingepast.

Aansluitend op de wijzigingen aan de beide decreten moeten ook de nodige uitvoeringsbesluiten worden genomen, moeten formulieren worden aangepast of nieuwe formulieren worden aangemaakt en moeten nieuwe onderrichtingen en nieuwe brieven worden geschreven.

Ik wens de aanpassingen aan de kieswetgeving aan te brengen, ten laatste in de periode 2016-2017. Om een vlotte verkiezingsorganisatie te waarborgen is het immers nodig dat de regelgeving minstens één jaar voor de verkiezingen volledig klaar is. Dat bevordert ook een tijdige communicatie naar alle belanghebbenden en naar alle betrokken actoren. Ook vanuit democratisch oogpunt is dat belangrijk.

Met betrekking tot de organisatie van de lokale verkiezingen blijven er nog enkele juridische anomalieën ten gevolge van een onvolkomen bevoegdheidsoverdracht naar de gewesten. Op basis van de huidige regelgeving kunnen EU-burgers momenteel wel deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen, maar niet aan de verkiezing van de OCMW-raad in de zes Vlaamse faciliteitengemeenten rond Brussel en in Voeren. EU-burgers kunnen evenmin hun stem uitbrengen voor de verkiezing van de provincieraad.

De rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raden in de zes Vlaamse randgemeenten en Voeren worden georganiseerd volgens federale regels die de gewesten niet kunnen wijzigen. Daardoor geldt het devolutief effect van de lijststem niet op dezelfde wijze als bij de verkiezingen van de gemeenteraden. Om dit uniform te laten gelden voor alle lokale verkiezingen van het Vlaamse Gewest is een beslissing op federaal niveau nodig. Op korte termijn zal ik de federale regering over deze anomalieën aanspreken, met de bedoeling een oplossing mogelijk te maken.

6.2 OD Organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018

Ter gelegenheid van de verkiezingen van 14 oktober 2012 werd het digitaal stelsysteem volledig vernieuwd en uitgebreid naar meer gemeenten. 58% van de kiezers in Vlaanderen stemde digitaal. De Vlaamse overheid heeft de digitale stelsystemen aangekocht en ze ter beschikking van de gemeenten gesteld door middel van een overeenkomst. Dat betekende een belangrijke inspanning van de Vlaamse overheid van 36,1 miljoen euro, waarin de federale overheid is tussen gekomen voor 5,6 miljoen euro.

Beleidsmaatregelen gepland van 2014 tot 2019

Het feit dat de kiezers in Vlaanderen hun stem digitaal kunnen uitbrengen geniet een groot draagvlak in Vlaanderen. Stemmen per computer sluit aan bij de technologische evolutie, de uitslagen zijn sneller beschikbaar en er moeten veel minder mensen worden ingezet doordat telbureaus overbodig worden.

Een aantal gemeenten waar tot vandaag nog met potlood en papier wordt gestemd, heeft al gevraagd om in de toekomst eveneens digitaal te kunnen stemmen. De Vlaamse overheid is bereid om de mogelijkheden daartoe te onderzoeken, maar wel onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de gemeenten die willen aansluiten zelf instaan voor de financiering en de totale bestelling. Met inbegrip van eventuele gemeenten van de andere gewesten moet bij de leverancier een minimum aantal digitale stembureaus worden besteld om een nieuwe productielijn voor de stemcomputers te kunnen opstarten.

De ontwikkeling en aankoop van de digitale stelsystemen die voor het eerst werden gebruikt in 2012, gebeurde in nauwe samenwerking met de federale overheid. Stelsystemen moeten immers voor de verschillende verkiezingen gebruikt kunnen worden, ongeacht de overheid die instaat voor de organisatie. Daarnaast is het ook aangewezen dat de te gebruiken software maximaal uniform is voor de gebruikers.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal daarom voor de voorbereiding van de lokale en provinciale verkiezingen van 2018 opnieuw zoveel als mogelijk samenwerken met de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken. De samenwerking zal erin bestaan de ervaring van de recentste verkiezingen te delen en te verwerken, streven naar een gemeenschappelijke overheidsopdracht voor nieuwe software voor kandidatenbeheer en zetelberekening en onderlinge afspraken over procedures.

7 Strategische doelstelling: een kennisgedreven administratie ten dienste van de lokale besturen

7.1 OD Een Agentschap voor Binnenlands Bestuur nieuwe stijl, met aandacht voor diversiteit

Elementen uit het regeerakkoord

De strategische en operationele doelstellingen van het te voeren horizontaal gelijke-kansenbeleid nemen we op in de beleidsnota's en beleidsbrieven.

We bieden meer mogelijkheden om op basis van elders verworven competenties (EVC) in de organisatie binnen te komen. We rationaliseren de bestaande verlofregelingen bij de Vlaamse overheid.

Op vlak van diversiteit maken we werk van ambitieuze, maar haalbare streefcijfers tegen 2020. Voor personen van allochtone afkomst wijzigen we de definitie door deze voortaan te koppelen aan de Belgische nationaliteit (i.p.v. de nationaliteit van de EU-15), en trekken we het streefcijfer op tot 10%. Voor vrouwen in top- en middenkader trekken we het streefcijfer op tot 40%. Voor personen met een arbeidshandicap behouden we het huidige streefcijfer van 3%, maar doen we verhoogde inspanningen om dit percentage effectief te bereiken.

We waken erover dat dienstverlening van de Vlaamse overheid aan de burgers neutraal is en als neutraal ervaren wordt. De leidend ambtenaren zorgen ervoor dat vooral de ambtenaren die in contact staan met het publiek, aan deze vereiste beantwoorden.

De afgelopen twee jaar heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zijn organisatiestructuur en werkmethoden grondig geëvalueerd in het licht van de maatschappelijke ontwikkelingen, de gewijzigde verwachtingen en uitdagingen vanwege de Vlaamse Regering en de belanghebbenden van het agentschap. De substantiële vermindering van het aantal personeelsleden met 9,5% in de periode 2009-2014 ten gevolge van de budgettaire context, gekoppeld aan de te verwachten verdere personeelsinkrimping in de huidige regeerperiode betekende voor het management van ABB een belangrijke stimulans voor een grondige bijsturing.

Ik heb kennis kunnen nemen van de intenties van de administrateur-generaal van ABB en steun de bewust nagestreefde evolutie van een administratie waarvan de kerntaak tot voor enkele jaren bestond uit de uitoefening van het bestuurlijk toezicht, naar een kennisgedreven organisatie die vooral inzet op beleidsvoorbereiding en -evaluatie en die haar capaciteit en middelen optimaal inzet ter ondersteuning van een autonome beleidsvoering door de lokale besturen.

De implementatie van het veranderingstraject is de verantwoordelijkheid van het lijnmanagement. Het veranderingstraject loopt volop en wordt uiterlijk tegen begin 2015 uitgerold.

De gewijzigde organisatie is gebaseerd op twee belangrijke uitgangspunten: het centraal aansturen van de activiteiten en het decentraal inzetten van competente medewerkers. Daartoe wordt de vroegere indeling in centrale en provinciale afdelingen verlaten. Er komen materiegeboden afdelingen en horizontale afdelingen die het beleid aansturen. De afdelingsoverschrijdende projectwerking wordt verbreed.

Specifiek voor wat betreft het interne doelgroepenbeleid behaalt het Agentschap voor Binnenlands Bestuur vlot het streefcijfer voor vrouwen in top- en middenkaderfuncties. Het agentschap hinkt echter wat achterop wat betreft de tewerkstelling van personen met een handicap en bij de tewerkstelling van personen van allochtone afkomst. De afbouw van het personeelsbestand is daar natuurlijk niet vreemd aan. Toch is er duidelijk nood aan actie. In samenspraak met de dienst Emancipatiezaken zullen gerichte acties worden uitgestippeld.

7.2 OD Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen

Elementen uit het regeerakkoord

Het regeerakkoord ziet de Vlaamse administratie evolueren naar een kennisadministratie.

Het verzamelen van lokale beleidsinformatie gebeurt in functie van het benchmarken van gemeenten, naar het voorbeeld van de stadsmonitor.

Dit alles vergt een cultuuromslag bij de Vlaamse administratie, die verder evolueert van een controlerende naar een kennisadministratie, een partner van de lokale besturen.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur is de voorbije jaren gestart met de uitbouw van een kenniscentrum voor de lokale besturen waarin data over het binnenlands bestuur worden verzameld, verwerkt en ontsloten. Momenteel publiceert ABB, op papier of op haar website, enkele producten met waardevolle basisgegevens: de gemeentelijke en Vlaamse profielschetsen, de stadsmonitor, de lokale statistieken (in samenwerking met de studiedienst van de Vlaamse Regering). ABB publiceert ook verkiezingsuitslagen, een mandatendatabank en een databank voor de lokale samenwerking.

Enkele evoluties leidden ertoe dat steeds meer gegevens over de lokale besturen digitaal beschikbaar worden. In het bijzonder moet hier gedacht worden aan de financiële en beleidsmatige gegevens afkomstig van de digitale BBC-beleidsrapporten, waarover eerder in deze beleidsnota is gerapporteerd. Tevens is er de ambitie om op een meer gestructureerde manier dan vandaag beleidsinformatie te bekomen. Ook hierover is eerder in deze beleidsnota geschreven.

Eens ABB nieuwe stijl begin 2015 operationeel is, wens ik dat het management en de personeelsleden in de uitoefening van hun taken en opdrachten de focus leggen op drie prioritaire aandachtspunten:

- De stelselmatige evolutie van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur van een controlerende en toezichthoudende overheid naar een ondersteunende administratie, met bijzondere aandacht voor de uitbouw van het kenniscentrum van ABB tot een studiedienst voor het binnenlands bestuur met als opdracht het verzamelen, verwerken, analyseren en gebruiksvriendelijk ter beschikking stellen van allerhande beleidsinformatie;
- Het generiek ondersteunen van de lokale besturen bij de implementatie van nieuwe beleidsmaatregelen. Dit kan het geval zijn bij thema's zoals de vrijwillige fusie, omgaan met financiële druk, de optimalisatie van lokale samenwerking of de integratie van het OCMW in het gemeentebestuur;
- Het stelselmatig aandacht hebben voor de "horizontaliteit" van het binnenlands bestuur. De ontwikkelingen in de functionele beleidsdomeinen m.b.t. de relatie tussen Vlaanderen en de lokale besturen moeten nauwlettend worden opgevolgd.

Bij de realisatie van deze belangrijke uitdagingen zal het management van ABB bij voorkeur structurele samenwerkingsverbanden aangaan met functionele Vlaamse administraties en met de VVSG.

VI. OVERZICHT BELEIDSMATREGELEN

SD 1 Steden en gemeenten bekomen meer bestuurskracht, bevoegdheden en autonomie

OD 1.1 Decentralisatie en subsidiariteit: meer bevoegdheden voor gemeenten

- Oprichting paritair samengestelde commissie Vlaanderen - lokale besturen, die nagaat voor welke bevoegdheden het niet meer nodig is dat de Vlaamse overheid sturend optreedt
 - o Oplevering eindrapport tegen 31 maart 2015 waarin vermeld is op welke terreinen, door aanpassing van welke regelgeving, binnen welke termijn de autonomie van de lokale besturen kan verhoogd worden
 - o Aangeven op welke concrete punten invulling kan gegeven worden aan differentiatie tussen gemeenten en dit in regelgeving verankeren
 - o Oprichten van een centrale werkgroep en van een beperkt aantal inhoudelijke werkgroepen
 - o Bottom-up inbreng vanuit de lokale besturen mogelijk maken
- Na het afronden van de werkzaamheden nagaan of de commissie op een meer structurele manier kan ingezet worden als overlegorgaan tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen

OD 1.2 Stimuleren van vrijwillige fusies van gemeenten

- ontwikkeling van een bestuurskrachtmonitor door SBOV
 - o bestuurskrachtmonitor bezorgen aan de gemeenten met de vraag eraan deel te nemen
 - o resultaten ervan verwerken en analyseren met wetenschappelijke ondersteuning
- uitwerken van een substantiële ondersteuning voor gemeenten die wensen te fusioneren, bijvoorbeeld een schuldovername, een financiële bonus en het aanbieden van inhoudelijke expertise en ondersteuning
- kaderdecreet fusies uitwerken dat de procedure, gevolgen en modaliteiten voor een fusie regelt
- ondersteuning aanbieden in de vorm van goede praktijken (beleidsmatig en organisatorisch) in samenwerking met VVSG
- provinciegouverneurs betrekken bij individuele begeleiding van de betrokken gemeenten

OD 1.3 Versterken van de dynamiek van de regiovorming

- binnen de Vlaamse Regering onderzoeken hoe Vlaamse gebiedsgerichte structuren beter op elkaar afgestemd kunnen worden, rekening houdend met de lokale situatie
- inventariseren van bestaande Vlaamse regelgeving, waarin aspecten van lokale samenwerking worden vastgelegd
- opmaak kaderdecreet om voor de sectorale regelgevingen de krijtlijnen voor een optimale lokale samenwerking vast te stellen
- maximaal ondersteunen van lokale besturen die inzetten op het versterken van de lokale regiodynamiek door hen de nodige instrumenten en informatie aan te reiken
 - o praktijkgids ter beschikking stellen aan de hand waarvan lokale besturen hun samenwerking kunnen evalueren
 - o hen begeleiden in hun zoektocht naar de meest geschikte vorm van samenwerking

OD 1.4 Afslanking van de provincies

- coördinatie van de overdracht van de persoonsgebonden bevoegdheden van de provincies en bewaken van de coherentie
 - o fase 1: in kaart brengen welke taken en bevoegdheden hieronder vallen en welke beleidsinstrumenten, mensen en middelen hiervoor worden ingezet
 - o fase 2: voor elke taak en bevoegdheid aangeven welk bestuursniveau ze zal overnemen, indien het nuttig wordt geacht dat ze behouden blijft
 - o fase 3: opstellen van concrete transitieplannen
- integratie van de provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing in de basisheffing en die middelen gebruiken voor de financiële verevening
- overdragen bovenlokale taken en gebiedsgerichte werking, die de provincie uitoefent voor Gent en Antwerpen aan de betrokken steden
 - o opbrengsten van de eigen provinciale belastingen in deze steden overdragen naar de betrokken stad
- halvering van het totaal aantal provincieraadsleden

SD 2 Vlaanderen en de gemeenten zijn partners in het beleid

OD 2.1 Samen besturen in vertrouwen: het Belfortprincipe consequent en correct toepassen

- onderzoeken – samen met de lokale besturen – op welke wijze er meer waarborgen kunnen ingebouwd worden zodat de lokale besturentoets correct wordt toegepast
- ondersteuning en expertise aanbieden zodat de leden van de Vlaamse Regering de lokale besturen in een voldoende vroeg stadium betrekken
- inzetten van ABB bij transversale projecten met grote impact op het lokale bestuursniveau

OD 2.2 Vereenvoudiging van het administratief toezicht en de afschaffing van het goedkeuringstoezicht

- Onderzoeken hoe in de diverse beleidsdomeinen het goedkeuringstoezicht afgeschaft kan worden, binnen de grondwettelijke en Europese context
- Algemeen bestuurlijk toezicht, zoals vastgelegd in de organieke decreten vereenvoudigen en maximaal eenvormig maken
- Toeziën op de correcte en loyale houding van de lokale bestuurders, in het bijzonder de burgemeesters, bij de toepassing van de taalwetgeving
- Bewaken van de correcte toepassing van de taalwetgeving in de bestuurshandelingen van de gemeenten en het taalgebruik in de gemeenteraadszittingen en de colleges van burgemeester en schepenen
- Voorbereiden van een regeling over het taalgebruik en de opmaak van notariële akten

OD 2.3 Efficiënt en wederkerig uitwisselen van beleidsinformatie

- Bestaande informatiestromen inventariseren
- De gewenste beleidsinformatie definiëren
- Nagaan welke informatie van belang is, hoe die met behulp van digitale snelwegen, kan verzameld en ontsloten worden

OD 2.4 Audit Vlaanderen en de lokale besturen

- Erover waken dat Audit Vlaanderen de kansen krijgt om haar opdracht in volle onafhankelijkheid uit te voeren en over voldoende financiële middelen beschikt

- Maken van nodige afspraken tussen audit Vlaanderen en lokale besturen die over een eigen interne auditdienst beschikken, zodat ook voor die besturen de audit een meerwaarde kan betekenen

OD 2.5 Digitalisering

- Verregaand vereenvoudigen van het digitaal loket Mijn Binnenland
 - o Onderzoeken of andere transacties met lokale besturen kunnen gedigitaliseerd worden
- Verder op punt stellen van geautomatiseerde uitwisselingen van documenten tussen lokale besturen en de Vlaamse overheid
- Ter ondersteuning van mij en mijn collega-ministers ABB positioneren in een centrale rol in de relatie tussen de lokale en provinciale besturen en de Vlaamse overheid
- de werking van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur verder digitaliseren en optimaliseren
- Regelgeving verder vereenvoudigen, rekening houdend met de digitale realiteit

OD 2.6 De gouverneurs in een coördinerende en bemiddelende rol

- rol van de provinciegouverneurs als verbindingspersonen tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen op een proactieve manier sterk invullen
 - o overleg met het college van gouverneurs hierover
 - o jaarlijks aan de regering rapporteren over de concrete invulling van deze rol
- overheveling van de dienst van de gouverneurs naar het departement Kanselarij en Bestuur

SD 3 Lokaal besturen functioneren democratisch en efficiënt

OD 3.1 Integratie OCMW in gemeente

- OCMW volledig integreren in de gemeente tegen de start van de nieuwe lokale bestuursperiode
 - o Modellen uitwerken waarbij de OCMW's volledig worden geïntegreerd in de gemeente
 - o Met de nieuwe federale regering in overleg treden over de organisatie en financiering van de taken die de OCMW's uitvoeren op basis van de federale wetgeving
 - o Uitwerken van de nodige overgangsregelingen voor het OCMW-personeel
 - o Gemeenten en OCMW's begeleiden en ondersteunen bij het inkantelingsproces

OD 3.2 Personeelsbeleid inzetten ten behoeve van bestuurskracht

- paritaire commissie onderzoekt welke aanpassingen aan de organieke decreten en hun uitvoeringsbesluiten en aan de rechtspositieregelingsbesluiten nodig zijn, zodat er meer vrijheidsgraden worden gecreëerd voor de lokale besturen inzake hun interne organisatie en rechtspositieregeling
- overleggen met minister bevoegd voor werk over de regels op het gebied van uitzendarbeid en loopbaanonderbreking, van toepassing op de lokale besturen
- samenwerkingsovereenkomst van 19 februari 2008, die de vertegenwoordigers van de werkgevers van de lokale besturen in het syndicaal overleg regelt, vertalen in de regelgeving op het syndicaal statuut

OD 3.3 Intergemeentelijke samenwerking

- Wijziging DIS, conform bepalingen regeerakkoord, namelijk toetreding private partners, terugtrekking provincies en versoepelen van de beperking van de doelstellingen
- Op het einde van de regeerperiode DIS integreren in het decreet lokaal bestuur
- Decretale basis creëren voor de gemeentelijke participaties in de energiesector en het toezicht op deze participaties organiseren door een striktere definitie van het gemeentelijk belang
- Een geïntegreerde visie op leidinggebonden nutssectoren (gas, elektriciteit, water en eventueel ook kabel en riolering) ontwikkelen en zoeken naar een gepaste bovengemeentelijke schaal om de gemeentelijke participaties in deze sectoren te bundelen

OD 3.4 Binnengemeentelijke decentralisatie

- In het decreet lokaal bestuur de bestaande regelgeving met betrekking tot binnengemeentelijke decentralisatie drastisch in te perken, zodat de steden die in aanmerking komen maximale autonomie krijgen om die decentralisatie vorm te geven

OD 3.5 Evenwicht tussen de lokale besturen en de eredienstbesturen

- Volledige medewerking verlenen als door grenscorrecties van parochies de gebiedsomschrijvingen van erkende lokale geloofsgemeenschappen samenvallen met administratieve grenzen van steden en gemeenten
- Samenwerkingsovereenkomst afsluiten met andere gewesten met betrekking tot gewestgrensoverschrijdende eredienstbesturen
- Wijziging administratieve procedure voor de erkenning van nieuwe geloofsgemeenschappen, zodat het advies van de federale overheid een afzonderlijke eerste stap in de procedure wordt

OD 3.6 Decreet lokaal bestuur

- Opmaak decreet lokaal bestuur dat alle organieke regels met betrekking tot de gemeenten, OCMW's en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden bevat (tegen het einde van de bestuursperiode)

SD 4 Financieel verantwoordelijk voor het eigen beleid

OD 4.1 Financiële transparantie voor de burger, het lokaal bestuur en de toezichthoudende overheid

- Met behulp van het instrument BBC de transparantie van de lokale financiën verhogen en de structurele gezondheid ervan verzekeren door een systeem van knipperlichten te installeren
- BBC in de loop van de bestuursperiode grondig evalueren
- Het toepassingsgebied van BBC verruimen door te onderzoeken of BBC kan worden toegepast op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de politie- en brandweerzones
- De volledige lokale overheidssector (in ESR-termen) in kaart brengen en de noodzakelijke financiële gegevens verzamelen
- Bestuurlijk toezicht op de beleidsrapporten evalueren
- Gegevens die de beleidsrapporten van de lokale besturen opleveren ter beschikking stellen van de lokale besturen zelf en van alle belanghebbenden

OD 4.2 Vereenvoudiging van de financiële stromen

- Opmaak van een jaarlijkse status quaestionis van de financiële stromen van de Vlaamse overheid naar de lokale besturen, in samenspraak met de minister bevoegd voor financiën en begroting
- Enkele plan- en rapporteringsverplichtingen die vallen onder het planlastendecreet als aparte dotatie integreren in het Gemeentefonds, ten laatste vanaf budgetjaar 2016
- Vanaf het budgetjaar 2017 worden volgende aanpassingen doorgevoerd:
 - o Integratie middelen stadsvernieuwingsfonds, federaal grootstedenbeleid en Plattelandsfonds in een Investeringsfonds
 - o Middelen Stedenfonds opnemen in de bijzondere financiering van het Gemeentefonds
 - o Behoud van de jaarlijkse groeivoet van 3,5% voor het Gemeentefonds
 - o Behoud van de Eliacompensatie en de middelen van het lokaal pact 2008 om investeringen in rioleringen te stimuleren
 - o GESCO-financiering omvormen tot een basisfinanciering voor de gemeenten, hiertoe wordt een aanvullende dotatie binnen het Gemeentefonds gecreëerd (in samenspraak met de minister bevoegd voor werk)
 - o Bewaken dat de financiële middelen die gepaard gaan met de persoonsgebonden bevoegdheden die de provincies momenteel uitvoeren en die zullen overgedragen worden naar de lokale besturen, volledig terecht komen bij die lokale besturen, waarbij rekening wordt gehouden met de besparingen die de provincies moeten realiseren

SD 5 Stedenbeleid als innovatieve inspiratiebron

OD 5.1 Steden ondersteunen in aanpak van belangrijke maatschappelijke problematieken

- Opmaak samenwerkingsprotocol met collega-ministers om de gedeelde ambities, de elementen die daarbij belangrijk zijn en de instrumenten die elk beleidsdomein kan inzetten te bepalen
- De steden ondersteunen in een preventieve aanpak van het radicalisme

OD 5.2 Blijven investeren in stadsontwikkelingsprojecten

- middelen voor stadsvernieuwing, het geregionaliseerde budget op basis van de zesde staatshervorming voor de contracten duurzame stad en het Plattelandsfonds bundelen in een Investeringsfonds voor stads- en plattelandsontwikkeling, met respect voor de huidige focus en verhoudingen
- in het kader van een goede opvolging en inkanteling van het federaal grootstedenbeleid worden in 2015 en 2016 de betrokken steden verder ondersteund via facultatieve toelagen
- stadsvernieuwing evalueren samen met de steden en de jury en waar mogelijk heroriënteren
- aandacht voor stadsvernieuwing opnemen in een nieuw decreet en uitvoeringsbesluit in het kader van het Investeringsfonds
- onderzoeken wat de kansen en implementatiemogelijkheden zijn van een rollend fonds
- verder ondersteunen van de huidige stadsvernieuwingsprojecten
- toekomstige ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten bekijken samen met de jury en het regieteam
- de conceptstudie om een ontwerp van een stadsvernieuwingsproject of bepaalde luiken daarin te ondersteunen, versterken
- onderzoeken in welke mate het Investeringsfonds kan aansluiten bij het Europese subsidiebeleid voor de steden

OD 5.3 De uitbouw van aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden faciliteren en ondersteunen

- Nieuwe editie van de stadsmonitor voorstellen op een congres in het voorjaar 2015

- De stadsmonitor voorstellen op de colleges en managementcomités van de 13 centrumsteden
- Uitvoeren van een diepte-analyse over actuele stedelijke vraagstukken aan de hand van cijfers uit de stadsmonitor (in samenwerking met de Studiedienst van de Vlaamse Regering)
- Evaluatie van de stadsmonitor binnen deze regeerperiode
- Voorbereiden van een volgende editie van de stadsmonitor tegen de verkiezingen van 2018
- Innoverende en experimentele projecten van stedelijke actoren ondersteunen
- Pilootfase van de stadsprogramma's evalueren en bekijken welke bredere implementatie naar de toekomst mogelijk en wenselijk is
- Project buurtstewards evalueren en eventueel bijgestuurd (na 31 augustus 2016)
- Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verder ondersteunen via een aparte stedenconvenant 2014 - 2019
- Actief meebouwen aan een Europese stedelijke agenda
- Een horizontale aanpak op Vlaams niveau rond Europese subsidieprogramma's stimuleren
- Ervoor zorgen dat alle steden toegang hebben tot de calls rond KMO-ondersteuning, innovatie en CO2-neutrale economie binnen EFRO
- Verspreiden van nieuwe inzichten en goede praktijkvoorbeelden
- bredere onderzoeksagenda uitwerken om doelgerichte kennis over de steden en stedelijke ontwikkelingen wetenschappelijk op te bouwen en te verspreiden

SD 6 De lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018 kennen een goed en vlot verloop

OD 6.1 Regelgeving verkiezingen aanpassen

- Aanpassen lokaal en provinciaal kiesdecreet en het digitaal kiesdecreet aan de aanbevelingen uit het evaluatierapport verkiezingen oktober 2012
- Nemen van de nodige uitvoeringsbesluiten en aanpassen van de formulieren en de onderrichtingen
- Overleggen met federale overheid over anomalieën in de kieswetgeving

OD 6.2 Organisatie lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018

- Onderzoeken op welke wijze gemeenten die dit wensen kunnen overstappen van stemmen op papier naar digitaal stemmen, mits die gemeenten zelf instaan voor de financiering
- Voor de voorbereiding van de verkiezingen van oktober 2018 zoveel mogelijk samenwerken met de federale overheid

SD 7 Een kennisgedreven administratie ten dienst van de lokale besturen

OD 7.1 Een Agentschap voor Binnenlands Bestuur nieuwe stijl, met aandacht voor diversiteit

- Implementatie van een nieuwe organisatiestructuur afronden
 - o De lokale besturen er afdoend over informeren
- In samenspraak met de dienst emancipatiezaken gerichte acties ondernemen om de streefcijfers inzake de tewerkstelling van personen met een handicap en personen van allochtone afkomst te behalen

OD 7.2 Uitbouw studiedienst en procesbegeleiding voor lokale besturen

- De stelselmatige evolutie van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur van een controlerende en toezichhoudende overheid naar een ondersteunende administratie. Het generiek ondersteunen van de lokale besturen bij de implementatie van nieuwe beleidsmaatregelen. Stelselmatig aandacht hebben voor de horizontaliteit van het binnenlands bestuur

VII. REGELGEVINGSAGENDA

Dit is een uittreksel uit de regelgevingsagenda met informatie aangevuld tot op 21/10/2014.
Meer actuele en meer uitgebreide informatie over deze initiatieven kunt u te allen tijde raadplegen in de regelgevingsagenda op regelgevingsagenda.bestuurszaken.be

Besluit van de Vlaamse Regering vaststelling wijze communicatie bestuurlijk toezicht

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

Vlaanderen en de gemeenten: sterke partners in een burgergericht beleid

Aanpassing in kader van stroomlijning structuren distributienetbeheer

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Verzekeren van een betrouwbare elektriciteits- en gasvoorziening en aansluiting op het distributienet tegen maatschappelijk aanvaardbare nettarieven

Decreet tot wijziging van het Gemeentedecreet

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen (integratie OCMW in gemeente, bestuurskrachtig personeelsbeleid, binnengemeentelijke decentralisatie, decreet lokaal bestuur)

Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen (vereenvoudiging toezicht)

Decreet lokaal bestuur

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen (vervangen GD, OCMW-decreet en IGS-decreet, vereenvoudiging organiek kader dat stuurt op hoofdlijnen, integratie OCMW in gemeente, voorzitter gemeenteraad is geen lid van college)

Decreet tot wijziging van het Provinciedecreet

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen (personeelsbeleid ten behoeve van bestuurskracht)

Steden en gemeenten bekomen meer bestuurskracht, bevoegdheden en autonomie (afslanking provincies)

Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen (toezicht)

Decreet tot wijziging van het decreet IGS

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen (toetreding private partners, terugtreden provincies, regiovorming en versoepeling van de beperking van de doelstellingen , decreet lokaal bestuur)

Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen (vereenvoudiging toezicht)

Decreet tot wijziging van het OCMW-decreet

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen (integratie ocmw in gemeente, bestuurskrachtig personeelsbeleid, decreet lokaal bestuur)

Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen (vereenvoudiging toezicht)

Wijziging Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet en Digitaal Kiesdecreet

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Vlotte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van oktober 2018

BVR tot wijziging van het BBC-besluit

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

De lokale overheidsfinanciën zijn transparant en houdbaar op termijn

Kaderdecreet lokale samenwerking

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Steden en gemeenten bekomen meer bestuurskracht, bevoegdheden en autonomie

Besluit tot wijziging van het MB BBC

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

De lokale overheidsfinanciën zijn transparant en houdbaar op termijn

BVR tot wijziging van BVR van 7 december 2007

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen (personeelsbeleid ten behoeve van bestuurskracht)

Decreet tot wijziging van het decreet Gemeentefonds

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

De lokale overheidsfinanciën zijn transparant en houdbaar op termijn

Kaderdecreet fusies

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Steden en gemeenten bekomen meer bestuurskracht, bevoegdheden en autonomie

BVR tot wijziging van het BVR van 12 november 2010

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

Efficiënt en democratisch georganiseerde lokale besturen (personeelsbeleid ten behoeve van bestuurskracht)

Wijziging besluit stadsvernieuwingsprojecten

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

De steden ondersteunen in het realiseren van aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden

Decreet tot oprichting van het investeringsfonds voor gerichte stads- en plattelandsontwikkeling

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

De steden ondersteunen in het realiseren van aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden

Besluit tot uitvoering van het decreet tot oprichting van het investeringsfonds voor gerichte stads- en plattelandsontwikkeling

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

De steden ondersteunen in het realiseren van aantrekkelijke, leefbare en creatieve steden

colofon

Samenstelling: Kabinet van Liesbeth Homans,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding

Publicatiedatum: oktober 2014

Verantwoordelijke uitgever: afdeling Communicatie,
Departement Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid